

22. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi

9-11 KASIM 2023 - SAMSUN

BİLDİRİ KİTABI

22. AİLE HEKİMLİĞİ
ARAŞTIRMA GÜNLERİ
19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
9-11 KASIM 2023 - SAMSUN

Aile Hekimliği Akademisi yayınıdır.
Kasım 2023

Aile Hekimliği Akademisi © 2023 Her hakkı saklıdır

EDİTÖR

PROF. DR. VİLDAN MEVSİM

EDİTÖRLER KURULU

PROF. DR. OKAY BAŞAK
PROF. DR. NAFİZ BOZDEMİR
POF. Dr. DİLEK GÜLDAL
PROF. DR. SERAP ÇİFCİLİ
PROF. DR. ERKAN MELİH ŞAHİN
PROF. DR. CAHİT ÖZER
PROF. DR. BEKTAŞ MURAT YALÇIN
DOÇ. DR. FATİH ÖZCAN

KURULLAR

Kongre Başkanı

Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın

Merkez Düzenleme Kurulu

Üyeler:

Prof. Dr. Okay Başak
Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
Prof. Dr. Dilek Güldal
Prof. Dr. Vildan Mevsim
Prof. Dr. Cahit Özer
Prof. Dr. S. Serap Çiğçili
Prof. Dr. Bektaş Murat Yalçın
Prof. Dr. Erkan Melih Şahin
Doç. Dr. Fatih Özcan

Yerel Düzenleme Kurulu

Başkan:

Dr. Öğr. Üyesi Muhammet Ali Oruç

Sekreter:

Uzm. Dr. Bahadır Yazıcıoğlu

Üyeler:

Prof. Dr. Mustafa Fevzi Dikici
Doç. Dr. Kürşat Şahin
Doç. Dr. Erdiñç Yavuz
Doç. Dr. Onur Öztürk
Doç. Dr. Mahçube Çubukçu
Dr. Öğr. Görevlisi Mustafa Ünal
Dr. Öğr. Görevlisi M. Yasin Selçuk
Uzm. Dr. Gökçe Çelik Kara
Asist. Dr. Esra Gök

Bilimsel Kurul

Kurul Başkanı: Prof. Dr. Vildan Mevsim

Üyeler:

Prof. Dr. Arzu Uzuner

Prof. Dr. Erkan Melih Şahin

Prof. Dr. Erol Aktunç

Prof. Dr. Mustafa Çelik

Doç. Dr. Ayşen Kutan Fenercioğlu

Doç. Dr. Çiğdem Apaydın Kaya

Doç. Dr. Didem Kafadar

Doç. Dr. Fatih Özcan

Dr. Öğr. Üyesi Elif Erdoğan Ceylan

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ünal

Öğr. Gör. Uzm. Dr. Ediz Yıldırım

Prof. Dr. Nilgün Özçakar

Prof. Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu

Prof. Dr. Saliha Serap Çifçili

Doç. Dr. Hüseyin Elbi

Doç. Dr. Mahcube Çubukcu

Doç. Dr. Onur Öztürk

Doç. Dr. Sebahat Gücük

Öğr. Gör. Uzm. Dr. Canan Tuz Yılmaz

Uzm. Dr. Gizem Limnili

Uzm. Dr. Yılmaz Sezgin

Değerli Meslektaşlarımız,

22. Aile Hekimliği Araştırma Günleri'ni 9-11 Kasım 2023 tarihlerinde Samsun'da gerçekleştireceğiz.

Aile Hekimliği alanında araştırmayı geliştirmek, ulusal veriler sağlamak ve araştırma etkinliğini birinci basamağa yaymak amacı ile yılda iki kez gerçekleştirdiğimiz Araştırma Günleri'ne sizleri de bekliyoruz.

Araştırma Günleri programı iki güne yayılmış olarak; tamamlanmış çalışmaların yanı sıra proje, araştırma ve tez önerilerinin tartışılarak geliştirildiği bildiri oturumlarından oluşmaktadır. Bu oturumların aralarında yerli ve yabancı konuşmacılarımız konferanslar verecektir.

Öncesinde ise yine araştırma alanındaki kurslarımız yer alacaktır.

Ancak uzaktan iletişim kurabildiğimiz çevrimiçi günlerden sonra yine eskisi gibi yüz yüze konuşacağımız, tartışacağımız, sosyalleşeceğimiz günlere dönüyoruz. Yeniden bir arada olmayı hepimizin özlemle beklediğini biliyoruz ve bunun heyecanıla her zamankinden daha bilimsel, dolu dolu bir toplantı hazırlamaya çalışıyoruz.

Bu özlem ve heyecanla katılımınızı ve katkılarınızı bekliyoruz. Samsun'da buluşmak üzere...

Saygılarımla,

Prof. Dr. Okay BAŞAK
Aile Hekimliği Akademisi Başkanı

10 Kasım 2023, Cuma

08:30 - 09:00

Açılış Konuşmaları

09:00 - 09:30

10 Kasım Atatürk'ü Anma Töreni ve Konferans

Prof.Dr. Nafiz Bozdemir

Çağ Üniversitesi, Mersin

09:30 - 09:45

Ara

09:45 - 10:30

Konferans

Oturum Başkanı: Doç.Dr. Özden Gökdemir

Low-value Practices in Primary Care and Their Impact on Patient Safety

Prof.Dr. Maria Pilar Astier Pena

Zaragoza Üniversitesi, İspanya

10:30 - 11:15

Aile Hekimliği Akademisi Araştırması Sunumu

Prof.Dr. Dilek Güldal

Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

11:15 - 11:30

Ara

11:30 - 13:00

Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Dilek Güldal, Prof.Dr. Arzu

Uzuner

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Kürşat Şahin

11:30 - 12:00

TA01 Kadınların Mamografi Taramasına Katılımı, Meme Kanseri Risk Düzeyleri ve Ölüm Kaygısıyla İlişkisi

Gülüzar Alçınar, Bektaş Murat Yalçın

12:00 - 12:30

TA02 Aile Hekimliği Uzmanlık Tezlerinde Yer Alan

Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formlarının Okunabilirlik Analizi

Osman Kağan Çakır, Ersan Gürsoy

12:30 - 13:00

TA03 Tıp Öğrencilerinin Beyin Göçüne Yönelik Tutumları Ve İlişkili Faktörler

Emrullah Kaçmaz, Mustafa Yasin Selçuk

13:00 - 14:00

Öğle Yemeği

14:00 - 15:00

Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Nilgün Özçakar, Prof.Dr. Çiğdem Apaydın Kaya

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Erdinç Yavuz

14:00 - 14:20

BFV01 KANSER HASTALIĞININ BİREYİN BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANMA DURUMU ÜZERİNE ETKİSİ
Ediz Yıldırım, Tolga Günvar

14:20 - 14:40

BFV02 Sigaranın yeni jenerasyon sistemik immün inflamasyon belirteçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi
Ayşen Kutan Fenercioğlu, Didem Kafadar, Ömer Faruk Gürkan, Ezgi Yağmuroğlu, Melissa Esentepe, Nurver Turfaner Sipahioğlu

14:40 - 15:00

BFV03 Ağrı ilinde 5-25 yaş arası kişilerde Hepatit B bağışıklık durumu
Funda Ekimci Deniz

15:00 - 15:45

Konferans

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Serap Çifçili

Meta-analysis: What is it, and How Can We as Family Doctors Understand and Use it?

Prof.Dr. Michael Harris

Exeter Üniversitesi, Birleşik Krallık

15:45 - 16:10

Ara

16:10 - 17:30

Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Erol Aktunç, Prof.Dr. Pemra Ünalın

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Mahcube Çubukcu

16:10 - 16:30

BFV04 Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitiminde Motivasyon: Bir Geçerlilik-Güvenilirlik Çalışması

Fatih Özcan, Merve Vatansever Balcan, Hüseyin Elbi, Vildan Mevsim

- 16:30 - 16:50 **BFV05** Evde Sağlıkta Takip Edilen Oral Antikoagülan Kullanan Hastaların Kanama Risklerinin HAS-BLED Skoru İle Değerlendirilmesi
Serkan Çoşkun
- 16:50 - 17:10 **BFV06** TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PRİMER DİSMENOREDEN FONKSİYONEL VE EMOSYONEL OLARAK ETKİLENME DURUMLARI İLE KLİNİK PERFORMANS ÖZ YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ
Ayşe Nesibe Köroğlu, Canan Tuz Yılmaz, Yeşim Uncu
- 17:10 - 17:30 **BFV07**
Evde Sağlık Hizmeti Alan Hastalarda Derin Ven Trombozu İle İlişkili Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi: Retrospektif, Vaka-Kontrol Çalışması
Nur Şimşek Yurt, Erdinç Yavuz

11 Kasım 2023, Cumartesi

09:00 - 10:00

Devam Eden Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Erkan Melih Şahin, Prof.Dr. Mustafa Fevzi Dikici

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Ayşen Kutan Fenercioğlu

09:00 - 09:20

DEA01 Kahramanmaraş Depremi Sonrası Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Post-Travmatik Stres Bozukluğu Sıklığının Araştırılması

Ebru Kazandırmak Oflaz, Mustafa Bayraktar

09:20 - 09:40

DEA02 Gebelerde Kilo Artışının Bebeklerde Doğum Tartısı ile İlişkisi ve Etkileyen Faktörler: Kesitsel Çalışma

Engin Tanrıverdi, Mahcube Çubukçu, Latife Merve Yıldız

09:40 - 10:00

DEA03 Çok Kısa Bir Sigara Bırakma Girişiminin Aile Sağlığı Merkezlerinde Etkinliğinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma
Yiğit Yağcı, Okay Başak, Melda Dibek Büyükdinç

10:00 - 10:45

Konferans

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Nafiz Bozdemir

Uluslararası Sağlık Kuruluşları

Prof.Dr. Toker Ergüder

WHO Avrupa Ofisi Sağlık Bilimleri Üniversitesi

10:45 - 11:00

Ara

11:00 - 12:30

Tamamlanmış Araştırmalar Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu, Doç.Dr. Fatih Özcan

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Didem Kafadar

11:00 - 11:30

TA04 Birinci Basamakta Zor Durumlar Anketinin Geçerlik ve Güvenirlilik Analizleri

Bektaş Murat Yalçın, Aslı Durukan, Çetin Toraman

11:30 - 12:00

TA05 HASTANEYE REFAKATÇİ İLE BAŞVURMA İSTEĞİNİN ANKSİYETE, ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLE İLİŞKİSİ

Mehmet Göktuğ Kılınçarslan, Büşra Dönmez, Yasemin Kaya Beştepe, Büşra Nur Kırıkciöğlu, Merve Akbaşoğlu, Bezar Karakaya

12:00 - 12:30

TA06 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Samsun İline Göç Eden Depremzedelerin Primer Sağlık İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Gizem Jülide Kalaycı, Nur Şimşek Yurt

12:30 - 13:30

Öğle Yemeği

13:30 - 14:30

Poster Oturumu - Grup 1

Oturum Başkanı: Doç.Dr. Tolga Günvar

Bilimsel Sekreterler: Dr.Öğr.Üyesi Elif Erdoğan Ceylan, Uzm.Dr. Yılmaz Sezgin

Sunum Değerlendirme: Öğr.Gör.Uzm.Dr. Canan Tuz Yılmaz, Uzm.Dr. Bahadır Yazıcıoğlu

P01 HAYALLER VE GERÇEKLER

Canan Tuz Yılmaz, Yeşim Uncu

P02 COVID-19' un Paratiroid Bezi Üzerine Etkisi

Eda Kutluca Özcelep, Yılmaz Sezgin

P03 HEKİM VE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SAĞLIK HUKUKU FARKINDALIĞINI ÖLÇEN ANKET ÇALIŞMASI

Büşra Ayasun

P04 Birinci Basamakta Verilen Otago Egzersiz

Programının 65 Yaş Üstü Bireylerde Düşme Riski ve Korkusuna Etkisi

Mazlum Ayaz, Tolga Günvar

13:30 - 14:30

Poster Oturumu - Grup 2

Oturum Başkanı: Doç.Dr. Hüseyin Elbi

Bilimsel Sekreterler: Dr.Öğr.Üyesi Muhammet Ali Oruç,

Öğr.Gör.Uzm.Dr. Ediz Yıldırım

Sunum Değerlendirme: Dr.Öğr.Gör. M. Yasin Selçuk,

Uzm.Dr. Gökçe Çelik Kara

P05 HASTANEYE REFAKATÇI İLE BAŞVURMA DURUMUNUN ANKSİYETE,ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLE İLİŞKİSİ

Mehmet Göktuğ Kılınçarslan, Büşra Dönmez, Yasemin Kaya Beştepe, Büşra Nur Kırıkciöğlü, Merve Akbaşoğlu, Bezar Karakaya

P06 Hastaların Hastalık Yönetim Tercihlerine Göre Tedavi Uyumlarının Değerlendirilmesi

Hüseyin Elbi, Damla Çakmak Sönmez

P07 Samsun Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Pediatri Polikliniklerine Başvuran 2 Hafta-12 Aylık Bebeği Olan Annelerde Postpartum Depresyon Sıklığı ve Etkileyen Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi

Nazan Kaya, Erdinç Yavuz

P08 BİR AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNDEKİ GAİTADA GİZLİ KAN TETKİKİ POZİTİF OLAN KİŞİLERDE KOLOREKTAL KANSER İNSİDANSI

Ümran Demir, Canan Tuz Yılmaz, Alis Özçakır

13:30 - 14:30

Poster Oturumu - Grup 3

Oturum Başkanı: Doç.Dr. Gökçe İşcan

Bilimsel Sekreterler: Dr.Öğr.Üyesi Mustafa Ünal, Dr.Öğr.Gör.

M. Yasin Selçuk

Sunum Değerlendirme: Uzm.Dr. Gizem Limnili

P09 Prematür Ovaryan Yetmezlikte Akupunkturun Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Gülsüm Yağmur Örküt, Selma Pekgör

P10 Kronik Dispeptik Şikayetlerin Ardında Saklı Kalmış:

Travma Sonrası Diyafragma Evantrasyonu

Latife Merve Yıldız, Mahcube Çubukçu

P11 DİYABETİK GASTROPAREZİDE YENİ BİR YAKLAŞIM: BİZMUT İLE ÇOK YÖNLÜ FAYDA SAĞLANMASI

Şuayip Ceylan, Tarık Yasin Topçuoğlu

P12 Makine Öğrenmesi ile Hipertansiyon Olunması Riskinin Öngörülmesi

Gamze Keser Ünsal, Gökçe İşcan, Funda Yıldırım Baş

P13 Yaşlılarda farklı fiziksel aktivitelerin yoğunluğu ile osteosarkopeni riski ilişkisinin araştırılması

Didem Kafadar, Nurver Sipahioğlu, Ayşen Fenercioğlu, Sevda Karabacak, Ahmet Emin

P14 MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ VE SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EMPATİ BECERİLERİNİN VE DUYGU KÖRLÜĞÜNÜN ARAŞTIRILMASI

Hatice Kübra Arslan, Çağan Yardımcı, İrem Akıncı, Zehra Nur Yüce, Memnune Çiğdem Apaydın Kaya

14:30 - 15:30

Bir Fikrim Var Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Mustafa Çelik, Doç.Dr. Onur Öztürk

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Neslişah Tan

14:30 - 14:45

BFV08 Kanser Hastasına Bakım Veren Bireylerin

Karşılanmamış Sosyal İhtiyaçları: Nitel Bir Çalışma

Hüseyin Elbi, Ece Yokuş, Aynur Çetinkaya, Pemra Cöbek Ünal

14:45 - 15:00

BFV09 SAĞLIK HUKUKUNUN FARKINDA MISINIZ ?

Büşra Ayasun, Ufuk Ünlü, Elif Erdoğan Ceylan

15:00 - 15:15

BFV10 Hipertansiyon hastalarında yaşam tarzı değişikliklerine uyum düzeyinin değerlendirilmesi
Mehmet Vatansever, Ersan Gürsoy

15:15 - 15:30

BFV11 İNTÖRN HEKİMLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE SEVİYELERİ VE FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILIMDA ALGILADIKLARI ENGELLER
Hatice Doğan, Suat Sincan

15:30 - 15:45

Ara

15:45 - 16:45

Karma Sözlü Bildiri Oturumu

Oturum Başkanları: Prof.Dr. Murat Yalçın, Doç.Dr. Sebahat Gücük

Bilimsel Sekreter: Doç.Dr. Kürşat Şahin

15:45 - 16:00

BFV12 TİP 2 DM HASTALARINDA KOMORBİDİTE YÜKÜ İLE TEDAVİ UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Yusuf Görgülü, Hüseyin Elbi

16:00 - 16:15

BFV13 Hekim Dışı Sağlık Personeli ile Sağlık Personeli Olmayan Kişiler Arasındaki Akılcı Antibiyotik Kullanımının Karşılaştırılması Olarak Değerlendirilmesi
Mehmet Vatansever, Ersan Gürsoy

16:15 - 16:30

TA07 Akut Üst Gastrointestinal Kanama Nedenleri VE Nonsteroidal İlaç Kullanımının Rolü. Aile Hekimleri Ne Yapabilir?

Mustafa Ünal, Sunay Sandıkçı

16:30 - 16:45

TA08 COVID-19 Pandemisinde Türkiye’de Sokağa Çıkma Yasağı Yaşayan Çocuk ve Adölesanların Medya Araçlarına Maruziyeti ve Medya Araçlarının Etkileri Konusunda Ebeveyn Görüşleri
Mustafa Kürşat Şahin, Esra Gök

16:45 - 17:30

Kapanış Oturumu

SÖZLÜ SUNUM

ÖZETLERİ

(Sunum sırasına göre listelenmiştir)

TA01

Kadınların Mamografi Taramasına Katılımı, Meme Kanseri Risk Düzeyleri ve Ölüm Kaygısıyla İlişkisi

Gülizar Alçınar², Bektaş Murat Yalçın¹

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.d.

² Şehit Ziya Sarpkaya Göynük İlçe Devlet Hastanesi

Amaç: Bu çalışmada, kadınların mamografi taramasına katılımı, meme kanseri risk düzeyleri ve ölüm kaygısıyla ilişkisinin değerlendirilmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem: Bu kesitsel tipte bir çalışmadır. Ocak- Nisan 2023 tarihleri arasında 40 yaş ve üzeri kadınlar çalışmaya dahil edildi. Katılımcılara yüz yüze anket uygulandı. Ankette sosyodemografik özellikler, meme kanseri riski ile ilişkili özellikler, mamografi taramasına ilişkin özellikler, Templer'in Ölüm Kaygısı Ölçeği (TDAS) yer aldı.

Bulgular: Çalışmaya toplamda 305 kadın katıldı. Katılımcıların yaş ortalaması 54,14±9,30'du, %66,90'ı ev hanımıydı, %48,90'ı obezdi ve %66,90'ı menopoza girmişti. Gail modeline göre beş yıllık meme kanseri gelişme riski ortalaması 1,11±0,54; yaşam boyu meme kanseri gelişme riski ortalaması 7,93±3,51 olarak hesaplandı. Katılımcıların ölüm kaygısı puanı ortalaması 8,47±2,39 olarak bulundu. Katılımcıların %68,90'ı mamografi taramasına katılmıştı, %23,00'ü taramaya düzenli katıldığını belirtti. Mamografi taramasına katılma durumu menopoz durumu, iyi huylu bir teşhis ile yapılan meme biyopsisi, uzak akrabalarda/tanıdıklarda kanser öyküsü, kanser taramasının henüz hastalık belirtisi olmadan yapılması gerektiğini bilme durumu ve yaşa göre anlamlı farklılık gösterdi. Katılımcılara yöneltilen mamografi hakkında olumsuz ifadelerden en yüksek puanı kötü haber almaktan korkmak aldı. Ölüm kaygısı puanı ile mamografi hakkında olumsuz ifadelerin total puanı arasında pozitif ilişki mevcuttu ($r=0,229$, $p<0,001$). Katılımcıların mamografi hakkındaki olumsuz ifadeleri arttıkça mamografi taramasına katılımı azalmaktaydı ($p<0,001$).

Sonuç: Katılımcıların mamografi hakkında olumsuz ifadelerine verdikleri puanlar ile ölüm kaygısı puanı arasında pozitif ilişkili mevcuttu. Olumsuz ifadelerine verilen puan arttıkça taramaya katılım azalmaktaydı.

TA02

Aile Hekimliği Uzmanlık Tezlerinde Yer Alan Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formlarının Okunabilirlik Analizi

Osman Kağan Çakır, Ersan Gürsoy

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Okunabilirlik, bir metnin okuyucu tarafından ne kadar kolay ya da zor anlaşıldığını belirten bir ölçüttür. Bu ölçümde, cümledeki kelime sayısı, kelimelerin hece ortalaması ve çok heceli kelimeler gibi faktörler dikkate alınır. Tarihsel süreçte 40'dan fazla okunabilirlik formülü geliştirilmiş olsa da, bu formüllerin birçoğu İngilizce'nin dil yapısına göre tasarlanmıştır. Ancak Türkçe'nin özelliklerini dikkate alan Ateşman ve Bezirci-Yılmaz gibi özgün okunabilirlik formülleri de kullanılmaktadır.

Bilgilendirilmiş gönüllü onam formları, bir araştırmanın etik standartlara uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için tasarlanmış, katılımcıların bilgilendirildikten sonra özgürce ve bilinçli olarak çalışmaya dahil olduklarını onaylayan resmi dokümanlardır. Bu belgeler, katılımcıların araştırmanın amacını, uygulama yöntemlerini, olası riskleri ve potansiyel faydalarını eksiksiz bir şekilde kavradıklarını ve bu bilgiler doğrultusunda karar aldıklarını teyit eder. Ayrıca, bu formların katılımcının anlaması adına sade ve anlaşılır bir dilde hazırlanması esastır.

Çalışmamızın amacı, aile hekimliği uzmanlık tezlerinde bulunan onam formlarının okunabilirlik seviyelerinin analiz edilmesidir.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamız kesitsel bir tasarıma sahip olup, 2023 yılının ilk altı ayında YÖKTEZ veritabanında yayınlanan aile hekimliği uzmanlık tezlerini temel almaktadır. Erişim mümkün olan ve içerisinde bilgilendirilmiş gönüllü onam formu bulunan toplam 56 tez detaylı bir şekilde araştırmacılar tarafından değerlendirilmiştir. Bu tezlerdeki onam formlarının cümle, kelime, harf, karakter, hece ve çok heceli kelime sayıları gibi parametreler dikkate alınarak Ateşman ve Bezirci-Yılmaz okunabilirlik indeksleri ile analiz edilmiştir.

Tanımlayıcı istatistikler yapılmıştır.

Bulgular: Tezlerin ortalama Ateşman okunabilirlik değeri $42,34 \pm 15,60$ Bezirci-Yılmaz okunabilirlik değeri ise $13,95 \pm 5,14$ tür. Bu değerler Ateşman için 13. ila 15. sınıf düzeyinde eğitim gerektiren zorluğa karşılık gelirken, Bezirci-Yılmaz için ise lisans düzeyinde eğitim gerektiren zorluğa karşılık gelmiştir.

Sonuç: Çalışmamızın bulguları, YÖKTEZ veritabanında 2023 yılının ilk yarısında yayımlanan aile hekimliği uzmanlık tezlerinde yer alan bilgilendirilmiş gönüllü onam formlarının okunabilirlik seviyelerinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, onam formlarının potansiyel olarak katılımcılar için zorlayıcı olabileceğini ve bu belgelerin daha anlaşılır bir dilde hazırlanmasının önemini vurgulamaktadır.

TA03

Tıp Öğrencilerinin Beyin Göçüne Yönelik Tutumları Ve İlişkili Faktörler

Emrullah Kaçmaz¹, Mustafa Yasin Selçuk²

¹ Atakum İlçe Sağlık Müdürlüğü

² Ondokuzmayıs Üniversitesi

Arka plan: Düşük, orta veya yüksek gelirli, gelişmiş veya gelişmekte olan tüm ülkelerden sağlık çalışanlarının göçü, geçmişten günümüze bir toplum sağlığı sorunudur. Bu çalışmada tıp öğrencilerinin beyin göçüne yönelik tutumu ve bunu etkileyen faktörler incelenmiştir.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma, Kasım – Aralık 2022 tarihleri arasında Ondokuzmayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören 375 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Toplamda 53 sorudan oluşan, iki adet ölçeğin dahil edildiği anket kullanılmıştır. Veriler IBM SPSS sürüm 25 kullanılarak analiz edilmiş ve p değeri <0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: 375 öğrencinin 204'ü kadın (%54) ve 171'i erkektir (%46). 255 (%68) öğrenci yurtdışına göç etmeyi planlarken, 120 (%32) öğrencinin yurtdışına çıkma planı yoktur. Öğrencilerin %47,8'i Almanya, %36,1'i İngiltere, %27,8'i Amerika Birleşik Devletleri'ne göç etmek istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar özellikle daha iyi yaşam standardı ve daha yüksek maaş (%78), ülkesindeki çalışma koşulları (%77) ve sağlıkta şiddet olaylarından dolayı (%68) göç etmek istediklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların Beyin Göçüne Yönelik Tutum Ölçeği toplam puan ortalaması 53.2±8.92, Umutsuzluk puan ortalaması 6.03±4.69 olmuştur.

Sonuç: Türkiye'deki hekim eksiğine rağmen göç eğilimi olan öğrencilerin yüzdesi oldukça yüksekti. Öğrenciler özellikle daha iyi yaşam standardı, daha yüksek kazanç amacıyla göç etmek istiyordu. Sağlık profesyonellerinin bu göçünü önlemenin muhtemel bir yolu, göçe katkıda bulunan faktörleri belirlemek ve bu faktörleri ele alıp iyileştirmek için politikalar ve stratejiler geliştirmektir.

Anahtar Kelimeler: Beyin göçü, tıp öğrencisi, tutum

BFV01

KANSER HASTALIĞININ BİREYİN BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMETLERİNİ KULLANMA DURUMU ÜZERİNE ETKİSİ

Ediz Yıldırım, Tolga Günvar

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kanser varlığında önleyici muayenelerin önemi göz önüne alındığında, birinci basamak sağlık hizmeti, tarama programları ve önleme yoluyla sağlığı geliştirme alanına odaklanmıştır. Birinci basamak sağlık hizmeti birincil ve ikincil olarak kanserden korunmayı sağlamak üzere tasarlanmıştır. Birincil koruma yaşam biçimi değişiklikleri oluşturma yoluyla kanser oluşumunu önleme, ikincil koruma taramalar yardımıyla kansere erken evrede tanı koyma anlamını taşımaktadır.

Çalışmamızın amacı kanser hastalarının birinci basamak sağlık hizmetlerini kullanma durumu ve bunu etkileyen faktörlerin araştırılmasıdır.

Yöntem: Araştırma kesitsel analitik desende planlandı. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalına bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı hastalar arasından basit rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenecek 18 yaş üzeri 450 bireyden oluşan bir örneklem üzerinde çalışma yapılacaktır. Bağımsız değişkenleri içeren bir anket ve işlevselliği ölçen ölçekler veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Katılımcılar telefon ile çalışmaya davet edilecekler ve telefon veya yüz yüze olarak veriler toplanacaktır. Tanımlayıcı istatistikler ve karşılaştırmalı analizler yapılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişken tanı, tedavi ve koruyucu sağlık hizmetleri açısından birinci basamak sağlık hizmetini kullanma durumu; bağımsız değişkenler ise kanser tanısı, sosyo-demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim, sosyoekonomik durum vb.), kronik hastalık varlığı, işlevsellik durumu olacaktır.

Sonuç: Birinci basamak sağlık hizmeti kanser oluşumunu azaltmada çok yönlü role sahiptir. Sağlık hizmeti sunucuları kanserin önlenmesi yoluyla halk sağlığının geliştirilmesi hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalı ve yetenek kazanmalıdır.

Tartışma Soruları

- Örneklem seçimi uygun mudur?
- İşlevsellik ve bağımsız değişkenler için uygun ölçekler önerir misiniz?
- Yöntem ile ilgili önerileriniz nedir?

BFV02

Sigaranın yeni jenerasyon sistemik immün inflamasyon belirteçleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi

Ayşen Kutan Fenercioğlu, Didem Kafadar, Ömer Faruk Gürkan, Ezgi Yağmuroğlu, Melissa Esentepe, Nurver Turfaner Sipahioğlu
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Günlük pratikte sıklıkla kullanılan hemogram testi ile ölçülebilen parametrelerden bazıları iyi bilinen inflamasyon göstergesidirler. Yapılan epidemiyolojik araştırmalarda bu parametreler ile sigara tüketimi arasında ilişki bulunmasına rağmen bu ilişki sistematik olarak incelenmemiştir. Çalışmamızda, sigara içen bireylerde hematolojik parametrelere dayalı sistemik immün-inflamasyon indekslerinin sigara içmeyen sağlıklı bireylerdeki değerlerle karşılaştırılmasını amaçladık. Böylece, sigaranın bilinen bir etkisi olan ve kanser dahil pek çok kronik hastalığın başlamasına yol açan inflamasyonun basit bir hemogram testi ile gösterebileceğini kanıtlamak istedik.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel bir çalışma olup, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Polikliniği'ne genel tıbbi muayene amacıyla başvuran 18-40 yaş arası sigara içen ve içmeyen bireyler dahil edilecektir. İnflamatuar parametreleri etkileyebileceği düşünülen herhangi bir kronik hastalık öyküsü bulunanlar, enfeksiyonu olanlar, gebeler, steroid veya anti-inflamatuar ilaç, anti epileptik ilaç, vitamin veya antioksidan ilaç kullanan bireyler çalışmaya dahil edilmeyecektir. Katılımcılarla yüz yüze görüşme tekniği ile sosyodemografik verilerini ve sigara içme durumlarını sorgulayan yapılandırılmış bir anket formu uygulanacaktır. Bireylerin tam kan sayımı yapılarak elde edilen verilerden sistemik immün inflamasyon indeksleri (SII), sistemik inflamatuvar cevap indeksleri (SIRI) ve sistemik inflamasyon toplam indeksleri (AISI) hesaplanacaktır. Sigara içen katılımcıların değerleri ile sigara içmeyen katılımcıların değerleri karşılaştırılacaktır ve $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu çalışmada bağımlı değişken katılımcıların hemogram parametreleri ve immün inflamasyon indeksleridir. Bağımsız değişken ise sigara içme durumu, günlük içilen sigara adeti ve sigara içme süresidir.

Sonuç: Çalışmamızda, sigaranın immün inflamasyon belirteçleri üzerine etkisi ve bu yolla kanser dahil pek çok kronik hastalığa yol açabilme riski vurgulanacaktır.

Tartışma Soruları:

- Çalışmamızda başka bakılması gereken kan parametreleri neler olabilir?
- Araştırmamızda dışlama kriterleri yeterli mi? Başka neler eklenebilir?
- Araştırmamızda sigara dışında başka tütün ürünlerini (pipo, puro, nargile) sorgulamak gerekir mi?

BFV03

Ağrı ilinde 5-25 yaş arası kişilerde Hepatit B bağışıklık durumu

Funda Ekimci Deniz

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Viral hepatitler dünyada yaygın bir sağlık sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 2019 yılında dünya genelinde 290 milyon kronik hepatit B hastasının olduğu tahmin edilmektedir ve Hepatit B kaynaklı siroz ve hepatosellüler kanser nedeniyle 820 bin kişi hayatını kaybetmiştir. Ülkemiz orta endemisite bölgesi olmasına karşın Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde prevalans %12,5-14,3 arasındadır.

Hepatit B aşı ile önlenebilen hastalıklardandır. Hepatit B aşısı ülkemizde 1998 yılından itibaren rutin bebek aşı programına dahil edilmiştir ayrıca 2005-2009 yılları arasında ise yakalama aşılama yapılmıştır. Bu tarihlerden sonra hepatit B prevalansı düşüş göstermiş, ülke genelinde aşılama hızı %98'e yükselmiştir. Buna karşın Ağrı ilinde aile hekimliği polikliniğinde günlük pratiğimizde karşılaştığımız 1998 ve sonrası doğumlu kişilerde Anti-HBs pozitiflik oranları olması gerekenden düşük olarak gözlenmiştir. Bunun sonucunda bölgede Hepatit B'ye karşı bağışıklık düzeylerinin ve Hepatit B prevalansının ortaya konması amacıyla bu proje tasarlanmıştır.

Yöntem: Ağrı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne başvuran ve Hepatit taraması isteminde bulunan hastalardan negatif sonucu olanlar sorgulanmış, bağışıklık düzeyinin düşük olduğu Ağrı Merkez'e bağlı üç köy tespit edilmiştir. Proje ve araştırma için etik kurul izni ve Sağlık Bakanlığı izni alındıktan sonra bir doktor, bir hemşire ve bir şoförden oluşacak ekip kurulacaktır. İlgili köylere ulaşım sağlanacak ve 5-25 yaş arası tüm kişiler çalışmaya davet edilecektir. Ulaşılan köylerde Hepatit B hastalığı ve aşılması ile ilgili bilgi verilecek çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul edilenlerden kan örnekleri toplanacaktır. Toplanan örneklerde HBsAg ve Anti-HBs elisa yöntemiyle çalışılacak HBsAg pozitif olanlar ileri araştırma için enfeksiyon hastalıkları polikliniğine yönlendirilecektir. Anti-HBs negatif olan kişiler bir sonraki köy ziyaretinde aşılama için davet edilecektir. Çalışmadan çıkan sonuçlar istatistiksel analizin ardından raporlanacaktır.

Sonuç: Ülkemizde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Hepatit B prevalansı yüksek, aşılama oranları nispeten düşüktür. Planlanan proje ile bölgenin hastalık ve aşılama durumu tanımlanacak, sonrasında aşılama çalışması ile hem bireysel hem toplumsal bağışıklığın artırılması sağlanacaktır.

BFV04

Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitiminde Motivasyon: Bir Geçerlilik-Güvenilirlik Çalışması

Fatih Özcan¹, Merve Vatansever Balcan², Hüseyin Elbi¹, Vildan Mevsim³

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² İzmir Kemalpaşa İlçe Sağlık Müdürlüğü

³ Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Motivasyon amaç ve başarıya giden yolda insanları bir şeyler yapmaya yönlendiren güçlü bir duygudur. Motivasyon öğrenmenin kalitesinin, öğrencilerin kullandığı öğrenme stratejilerinin, kalıcılığının ve performansının önemli bir belirleyicisidir. Motive olmuş öğrencilerin ders sırasında daha az çaba sarf ettikleri ve daha yüksek dikkate sahip oldukları yönünde hipotezler vardır. Tıpta uzmanlık alanlarını seçme kararını etkileyen faktörleri ve motivasyonlarını araştıran birçok çalışma mevcuttur. Ancak asistan hekimlerin uzmanlık alanları ile ilgili motivasyon durumlarını ölçen çalışmalar çok fazla bulunmamaktadır. Aile hekimliği asistanlarının mesleğe motive olmaları, ihtisaslarını bitirme, aile hekimliği alanında uzun süre keyifle çalışma ve kariyerleri boyunca mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmaya devam etmeleri desteklenmelidir. Bu çalışmanın amacı 16 maddeli StronG: STRength mOtivatioN General practitioner ölçeğinin aile hekimliği asistan hekimlerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapılmasıdır.

Yöntem: Araştırma metodolojik tipte tasarlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu ülke geninde Aile Hekimliği uzmanlık eğitimi almakta olan asistan hekimlerden oluşması planlandı. Tahmini örneklem büyüklüğü geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için minimum 300 kişi belirlenmiştir. Eş zamanlı/benzer ölçek geçerliği için Yetişkin Motivasyon Ölçeği ve/veya Akademik İçsel Motivasyon Ölçeği'nin kullanılması planlanmıştır.

Sonuç: Bu çalışma ile aile hekimliği uzmanlık sürecinde hekimlerin motivasyonunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi ile aile hekimliği ihtisasının tercih edilebilirliğinin artırılması, aile hekimliği uzmanlarının daha mutlu ve gelişime açık meslek deneyimi yaşamaları için katkıda bulunabileceğini düşünmekteyiz.

Tartışma Soruları:

- Anket isminin çevirisinde 'Aile Hekimliği Uzmanlığında Motivasyon Gücü' alternatif öneriniz olur mu?
- Eş zamanlı/benzer ölçek geçerliği için başka bir değerlendirme aracı öneriniz olur mu?

BFV05

Evde Sağlıkta Takip Edilen Oral Antikoagülan Kullanan Hastaların Kanama Risklerinin HAS-BLED Skoru İle Değerlendirilmesi

Serkan Coşkun

Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: CHA2DS2-VASc skoru AF hastalarında inme ve tromboemboli riskini değerlendirmek için kullanılan skorlama sistemidir. CHA2DS2-VASc Skoru değerlendirilmesi ile yüksek puan alan hastalara OAK (yaygın olarak varfarin) kullanımını önerilmektedir. Yaşlı hastalarda; okur-yazarlık oranının düşük olması, polifarmasi, immobiliteye neden olan bedensel ve zihinsel hastalıkların nispeten fazla olması nedeniyle varfarin kullanan hastalarda INR'nin terapötik aralıkta tutulması zorlaşmaktadır. Bu durum OAK'ların en önemli yan etkilerden birisi olan kanama riskini artırır. Bu yüzden OAK kullanan hastaları yakından takip etmek gerekir.

Son yıllarda NVAf tanısı alan hastalarda yeni nesil oral antikoagülanlar (YOAK) varfarine göre daha çok tercih edilmektedir. En önemli sebebi YOAK'ların varfarine göre daha etkili ve daha güvenilir olmasıdır. Ancak YOAK kullanımındaki en önemli zorluk henüz spesifik bir antidotunun olmamasıdır. Bu durum hastalarda majör kanama kontrolünün kontrolünü zorlaştırır. Ama genel kanıya göre YOAK'ların varfarine göre daha düşük oranda majör ve minör kanamaya yol açtığı görülmüştür.

Avrupa Kardiyoloji Derneği AF kılavuzunda kanama risk değerlendirilmesi yapabilmek için HAS-BLED skorlaması önerilmektedir. Bu skorlamada amaç majör kanamanın inmeye karşı göreceli riskinin karşılaştırılmasıdır. Bu çalışmamızda amacımız OAK kullanan evde sağlık hastalarının kanama risklerinin değerlendirilmesidir.

Bulgular: Bağımsız değişkenler Yaş, Cinsiyet, Komorbidite, OAK, Bağımlı değişken HASBLED KANAMA SKORU, İNR

Sonuç: Araştırma sonucunda hedefimiz OAK kullanan hastalarının HAS-BLED kanama skorlarını değerlendirmek ve ilaç yan etkisi ve alternatif ilaç seçimi hakkında önerilerde bulunabilmektir.

Tartışma Soruları:

- Tüm AF'li hastaları mı yoksa sadece NVAf tanılı hastaları mı alalım?
- YOAK kullananlarda HAS-BLED ölçelim mi ?
- INR olmadan her iki grupta HAS-BLED hesaplamak doğru bir yaklaşım olur mu?

Yöntem: Trabzon Kanuni EAH Evde sağlık hizmetleri biriminde takip edilen OAK kullanan hastalar çalışmaya dahil edilecek. Skorda yer alan klinik risk faktörlerini değerlendirmek için hasta anamnez verileri, fizik muayene verileri, laboratuvar parametreleri değerlendirilecektir.

BFV06

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN PRİMER DİSMENOREDEN FONKSİYONEL VE EMOSYONEL OLARAK ETKİLENME DURUMLARI İLE KLİNİK PERFORMANS ÖZ YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ayşe Nesibe Köroğlu, Canan Tuz Yılmaz, Yeşim Uncu
Bursa Uludağ Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Primer dismenore normal pelvik anatomiye ve ovulatuvar siklusa sahip ergenlik çağındaki kadınlarda en sık görülen jinekolojik sorunlardan biridir. Genellikle ergenlik döneminde başlayan ağrılı adet dönemleri olarak tanımlanır. Bu çalışmanın amacı, tıp fakültesi öğrencilerinde primer dismenoreden fonksiyonel ve emosyonel olarak etkilenme durumu ile klinik performans öz yeterlik arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Yöntemler: Tanımlayıcı kesitsel bir çalışma olan bu araştırma 2024 bahar yarı yılında Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde yapılacaktır. Araştırmanın evreni tıp fakültesi 4,5 ve 6.sınıftaki kadın öğrencilerden, örneklem basit rastgele tabakalama yöntem ile seçilecektir. Literatür taranarak oluşturulan anket formu yüz yüze görüşme tekniği ile yapılacaktır. Anket formunda, sosyodemografik bilgi formu, vizüel analog skalası (VAS) ile ağrı şiddeti, fonksiyonel ve emosyonel dismenore ölçeği ve klinik performans öz yeterlik ölçeği soruları bulunmaktadır. Her iki ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmıştır. Aynı enstitünün kurumsal inceleme komitesinden etik onay alınacak. Veri toplanmasında verilerin istatistiksel analizinde SSPS 22 paket programı kullanılacak. Verilerin analizinde yüzde, ortalama, standart sapma ve Pearson korelasyon analizi uygulanacak.

Bulgular: Araştırmanın bağımlı değişkenleri VAS ve fonksiyonel ve emosyonel dismenore değerlendirme ölçeğidir. Araştırmanın bağımsız değişkenleri yaş, cinsiyet, klinik performans öz yeterlik ölçeğidir.

Sonuç: Tıp öğrencilerinin dismenoreden etkilenme düzeyinin klinik performansta öz yeterlilik algılarını nasıl etkilediği araştırılacak. Dismenoreye bağlı klinik performans öz yeterlilik algısının etkilenmemesi için tıp fakültesi öğrencileri ve sağlık personeline yönelik menstrüel izin gibi düzenlemelerin hayata geçirilmesi önem taşımaktadır.

Tartışma Soruları:

- Primer dismenore için veri toplarken çevrimiçi anket mi yoksa yüz yüze anket mi toplamalıyız?
- Tıp fakültesindeki partnerleri primer dismenore şikayetine sahip erkek öğrencilere aynı anketi yapmalı ve bu konu hakkında fikirlerini almalı mıyız?

BFV07

Evde Sağlık Hizmeti Alan Hastalarda Derin Ven Trombozu ile İlişkili Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi: Retrospektif, Vaka-Kontrol Çalışması

Nur Şimşek Yurt¹, Erdiñç Yavuz²

¹ Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

² Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Derin ven trombozu (DVT) derin venöz sistem damarlarında kanın pıhtılaşması sonucu kan akımının kısmi veya tamamı ile sağlanamamasıdır. Yıllık görülme sıklığı her 10.000 kişide 5-20 hasta arasında değişmektedir. DVT’de tanı klinik şüpheyle başlar. En önemli tanı koydurucu kriter, doppler ultrasonografide ven üzerinde kompresibilitenin kaybolmuş olmasıdır.

Yaşlı nüfusun ve beklenen yaşam süresinin artması ile eve veya yatağa bağımlı hasta oranı da artmış olup, bu hasta profilinde DVT gelişme riskinin artmış olabileceği düşünülmektedir. Çalışmamızda amacımız, evde sağlık hizmeti alan hastalarda DVT ile ilişkili risk faktörlerinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: Çalışmamız retrospektif, kesitsel, vaka-kontrol araştırması olarak tasarlanmıştır. Çalışmaya 1 Aralık 2023 tarihinde başlanması planlanmakta olup son bir yıl içerisinde Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi Evde Sağlık Polikliniğine DVT şüphesi ile konsülte edilen 18 yaş ve üzeri tüm hastaların dahil edilmesi planlanmaktadır. DVT tanısı konulan hastalar vaka grubu, DVT tanısı ekarte edilen hastalar kontrol grubu olarak sınıflandırılacaktır. Katılımcıların verileri hastane sistemi ve evde sağlık hizmetlerine ait hasta dosyalarının incelenmesi ile değerlendirilecektir. Hastaların yaş, cinsiyet, ek kronik hastalıkları, yatağa bağımlı olma durumu (tam bağımlı/yarı bağımlı/bağımsız), yatağa bağımlı olma süresi, antikoagülan tedavi kullanma durumu, alıyorsa ilaç türü (aspirin, klopidogrel, varfarin, düşük molekül ağırlıklı heparin, yeni oral antikoagülan) laboratuvar parametreleri (hemoglobün, platelet, üre, kreatinin, total protein, albümin, CRP, fibrinojen, PT, aPTT, D-dimer) verileri kayıt altına alınacaktır. Her iki grubun klinik özellikleri ve laboratuvar parametreleri karşılaştırılacaktır. DVT ile ilişkili bağımsız risk faktörleri lojistik regresyon ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Bağımsız Değişkenler: yaş, cinsiyet, ek kronik hastalıkları, yatağa bağımlı olma durumu/süresi, antikoagülan tedavi kullanımı/türü, laboratuvar parametreleri

Bağımlı Değişken: DVT tanısı

Sonuç: Araştırmamız tamamlandığında çalışma sonuçları evde bakım hastalarında DVT ile ilişkili risk faktörlerinin tanımlanmasını sağlayacaktır. Evde sağlık hizmeti alan hasta grupları incelendiğinde büyük çoğunluğunu yatağa bağımlı, yüksek komorbidite oranlarına sahip kırılğan yaşlı bireyler oluşturmaktadır. Sonuçlarımızın bu hastalarda DVT’nin erken teşhisinde yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Tartışma Soruları

- Bağımsız değişkenler için ek önerileriniz nelerdir?

DEA01

Kahramanmaraş Depremi Sonrası Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Post-Travmatik Stres Bozukluğu Sıklığının Araştırılması

Ebru Kazandırmak Oflaz, Mustafa Bayraktar
Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Amaç: Post-travmatik stres bozukluğu, travmatik olay yaşandıktan sonra ortaya çıkan ve bir aydan uzun süren, aşırı uyarılmışlık, yeniden yaşantılama, kaçınma, dış dünyaya ilginin azalması gibi belirtilerle seyreden bir rahatsızlıktır. Hastalarda sosyal, mesleki ve günlük işlevselliklerinde bozulmaya neden olabilir. Bu çalışmamızda, deprem sonrası Adıyaman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin post-travmatik stres bozukluğu sıklığının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel bir çalışmadır. Online anket yöntemiyle post-travmatik stres bozukluğu sıklığı, Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmış (Cronbach alfa değeri 0,87) Post-travmatik Stres Bozukluğu-Kısa Ölçeği (PTSD-SS) ile araştırılmıştır. Ölçek beşli likert tipi 9 sorudan oluşmakta ve 0-36 puan arası puanlamada 24 kesme puanı üzeri kişiler pozitif tanı almaktadır. Elde edilen non-parametrik veriler, SPSS 23.0 programı kullanılarak, Mann-Whitney U veya Kruskal-Wallis testleriyle analiz edilmiştir.

Bulgular: Çalışmamıza gönüllü katılım gösteren toplam 29 Adıyaman Tıp Fakültesi öğrencisinin %62,1'i (n=18) kadın, ortalama yaşları $21,2 \pm 2,3$ yıl, %44,8'i (n=13) birinci sınıf öğrencisiydi. Daha önce travma geçirme öyküsü %20,7'sinde (n=6) vardı. Depreme %41,4'ü (n=12) tek başına yakalanmış, %55,2'si (n=16) arkadaşını veya 20,7'si (n=6) ikinci derece yakınını depremde kaybetmiş, birinci derece kaybı olan hiçbir katılımcı yoktu. Katılımcıların %51,7'sinin (n=15) evi hasarsız veya hafif hasarlı, %20,7'sinin (n=6) ağır hasarlı, bir kişinin evi tamamen yıkılmıştı.

Katılımcıların ortalama PTSD-SS ölçek puanı $17,21 \pm 7,7$ olarak saptandı. Kesme puanı üzeri puana sahip olan ve tanı alan kişi oranı %17,24 (n=5) olarak belirlendi. Katılımcıların toplam ölçek puanlarıyla cinsiyete göre (p=0,947), yaşa göre (p=0,087), okumakta olduğu sınıfa göre (p=0,130), depreme yakalanma anında tek başına olup olmamaya göre (p=0,617), depremde yakın kaybı olup olmamasına göre (p=0,378), bina hasar durumuna göre (p=0,303) ve daha önce travma geçirme öyküsüne göre (p=0,384) istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmadı.

Sonuç: Tıp Fakültesi öğrencilerinde deprem sonrası post-travmatik stres bozukluğu sıklığı %17,24 oranında saptanmış olup, psiko-sosyal danışmanlık ve gereklilik halinde psiko-farmakolojik destekte bulunulması açısından takipleri önerilir.

Tartışma Soruları:

- Aile Hekimliğinde post-travmatik stres bozukluğuna yaklaşım nasıl olmalıdır?

DEA02

Gebelerde Kilo Artışının Bebeklerde Doğum Tartısı ile İlişkisi ve Etkileyen Faktörler: Kesitsel Çalışma

Engin Tanrıverdi¹, Mahcube Çubukçu², Latife Merve Yıldız³

¹ Kadıköy Aile Sağlığı Merkezi, Samsun, Türkiye

² Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı, Samsun, Türkiye

³ Güneysu Tenzile Erdoğan Devlet Hastanesi, Rize, Türkiye

Giriş: Gebelik süreci fiziksel, psikolojik ve fizyolojik açıdan değişimlerin yaşandığı normal bir yaşam olayıdır. Gebelikte alınan kilonun önemi büyüktür ve gebeliğin başından gebelik sonrasına kadar anne ve bebeğin sağlığı ile yakından ilişkilidir. Gebelikte kilo alımı bebeğin gelişimi için gereklidir. Gebelikte aşırı kilo alımının ise gebelik hipertansiyonu, gebelik diyabeti, daha yüksek sezaryen oranları ve uzun doğum süresi gibi birçok ciddi komplikasyonu olabilmektedir. Çalışmamızda gebelerin kilo alımının ve vücut kitle indeksinin (VKİ) bebeğin doğum tartısına etkisini, sosyo-demografik verilerle ilişkisini incelemektir.

Yöntem: Tanımlayıcı, kesitsel türdeki çalışmamızın evrenini Samsun ili Kadıköy Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı tüm gebeler oluşturmaktadır. Nisan 2019-Nisan 2020 tarihleri arasında Samsun ili, İlkadım ilçesi, Kadıköy ASM'ye kayıtlı tüm gebeler çalışmaya alınacaktır. Sosyodemografik veriler, kronik hastalıklar, sigara öyküsü, VKİ, aldığı kilo, doğum şekli ve haftası, son 2 gebelik arasındaki süre, gebelik ve bebek cinsiyeti, bebek sayısı kaydedildi. SPSS 23.0 paket programı kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde; Bağımsız örneklem T testi, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis testi, Spearman korelasyon analizi kullanıldı. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: 135 gebenin yaş ortalaması $26,2 \pm 9,0$ idi. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında, 26-30 yaş arası olanların oranı %32,6 idi. Lise mezunu olanların oranı %57 idi. Kronik hastalığı olanların oranı %3'tür. Halen sigara kullananların oranı %7,4 iken, sigarayı bırakanların oranı %8,1 idi Birinci gebeliği olanların oranı %25,9, ikinci gebelik olanların oranı %38,5 idi. Son 2 gebelik farkı dağılımına bakıldığında, >2 yıl oranı %51,1 idi. VKİ'ne göre, zayıf/normal olanlar %52,6 idi. Sezaryen olanlar %73,3 oranındaydı. Kız bebeklerin oranı %58,5 idi. Alınan kilo ortalaması $11,31 \pm 3,75$ idi. Bebek kilosu ortalaması $3,30 \pm 0,41$ idi. Sigarayı bırakanların aldıkları kilo ile sigarayı bırakanların aldıkları kilo arasında istatistiksel olarak anlamlı fark edildi ($p=0,012$). Bebeğin cinsiyeti ile alınan kilo değeri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark elde edildi ($p=0,042$). Alınan kilo ile bebek kilosu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki elde edilmiştir ($r=0,231$; $p=0,007$).

Sonuç: Halen devam ediyor.

DEA03

Çok Kısa Bir Sigara Bırakma Girişiminin Aile Sağlığı Merkezlerinde Etkinliğinin Değerlendirilmesi: Pragmatik Randomize Kontrollü Bir Çalışma

Yiğit Yağcı, Okay Başak, Melda Dibek Büyükdinç
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

Giriş: Tütün kullanımının önlenmesinde bir yöntem olarak Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımladığı, hekim tarafından uygulanan, 30-60 saniye arası süren çok kısa sigara bırakma girişimleri içicilerin bırakma oranlarını artırmaktadır. Ülkemizde bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı olup birinci basamakta çok kısa girişimlerin uygulanma durumu ve etkinliği bilinmemektedir. Çalışmamızda sigara bırakma desteği amacıyla Aile Sağlığı Merkezlerinde kullanmakta olduğumuz Öğren-Ölç-Öner-Yardım teklif et-Kaydet çok kısa klinik girişiminin Aile Sağlığı Merkezlerinde etkinliğini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Tek merkezli, tek kör pragmatik randomize kontrollü çalışmanın evreninini Aydın ili ilçelerinden seçilen 20 farklı ASM (Aile Sağlığı Merkezi) hekimine kayıtlı 18 yaş üzerindeki sigara içen bireyler oluşturmaktadır. 1 Haziran- 31 Ekim 2023 tarihleri arasında en az 146 girişim ve 146 kontrol olmak üzere her ASM'den 10 girişim ve 10 kontrol sigara içicisine ulaşmak hedeflenmiştir. Girişime katılan her hekime 1 saatlik online eğitim verilmiştir. Hasta hekim görüşmeleri sonrasında sosyodemografik veriler, genel sağlık bilgileri, sigara içme tutumu ve davranışına yönelik sorular içeren anket formu yüz yüze yöntemle uygulanmıştır. Ankete katılan katılımcılara 3 ay sonra telefon görüşmesi ile ulaşılarak sigara içme durumları hakkındaki son bilgileri kaydedilmiştir.

SPSS 22.0 istatistik programı kullanılarak yapılan analizlerde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra ki-kare testi, T Testi ve Mann Whitney-U testi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın ara sonuçlarına göre 211 katılımcının 118'i girişim, 93'ü kontrol grubunda olup %52,1'i erkek, yaş ortalaması $42,6 \pm 14,0$ idi. Girişim grubu katılımcılarının %51,7'si, kontrol grubunun %52,7'si erkeklerden oluşmaktaydı. Girişim grubu yaş ortalaması 44,7, kontrol grubu yaş ortalaması 39,9 ($p=0,013$) idi. Girişim ve kontrol grubunda cinsiyet, medeni durum, gelir algısı, çalışma durumu, gelir düzeyi, günlük içilen sigara sayısı oranları benzerdi. Girişim grubunun %50'si kontrol grubunun %32,3'ü ($p=0,01$) kronik hastalığa sahipti. Başlangıçta girişim grubunun %53,3'ü, kontrol grubunun %49,6'sı bırakmayı düşünmeme motivasyonel evresindeydi ($p=0.499$). Çalışmamızın 3 ay sonraki takibinde ulaşılan 34 katılımcıdan girişim uygulanan 28 içicinin 4'ü, kontrol grubundaki 6 içicinin 1'i sigarayı bıraktığını bildirmiştir.

Sonuç: Araştırma devam etmektedir.

TA01

Birinci Basamakta Zor Durumlar Anketinin Geçerlik ve Güvenirlilik Analizleri

Bektaş Murat Yalçın¹, Aslı Durukan¹, Çetin Toraman²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.d.

² Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı

Amaç: Birinci basamak sağlık hizmetlerinde görev yapan hekimler oldukça sık zor durumlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu çalışmanın amacı birinci basamakta yaşanan zor durumları değerlendiren bir anket oluşturup bunun geçerlilik ve güvenilirliğini analiz etmektir.

Yöntem: Çalışmaya Samsun ve Çanakkale bölgesinde 417 aile hekimi ve aile hekimi uzmanı katılmıştır.

Uygulama Öncesi Taslak Zor Durum Ölçeğinin Hazırlanması

Geliştirilmek istenen “Doktorlar (Aile Hekimleri) İçin Zor Durum Ölçeğinin” taslak formu aşağıdaki adımlar takip edilerek hazırlanmıştır:

1. Amaç: Hizmet sunu sırasında hasta davranışlarına bağlı olarak yaşanan zor durumları belirlemektir.
  2. Madde türü olarak 5'li Likert türü seçilmiştir.
  3. Literatür taraması yap, aday madde havuzu oluştur: Hasta hekim ilişkileri, hasta reddi, hasta davranışları karşısında hekimlerin yaşadıkları zorluklar üzerine literatür tarandı ve aday maddeler oluşturulmuştur.
  4. Aday madde havuzuna uzman görüşü al: Ölçek aday madde havuzu konuyla ilgili aile hekimliği alanından iki, ölçme ve değerlendirme alanından bir uzman akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanların uygun bulduğu maddeler deneme formuna alınmış, uygun görülmeyen maddeler formdan çıkarılmıştır.
  5. Türkçe dil redaksiyonu yap: Türk Dili üzerine uzmanlığı olan bir uzmandan dil anlaşılabilirliği sağlamak adına redaksiyon alınmıştır.
- Bu çalışma kriterlerine uyan vakalara 22 sorudan oluşan anket uygulanmıştır.

Bulgular: Ölçeğin 22 maddesinin çok değişkenli normal dağılım elde edilememiştir ($p < .05$). EFA dosyası için KMO değeri .89 olarak hesaplanmıştır. Bartlett's Test of Sphericity değeri 2441 olarak hesaplanmıştır ve sonuç anlamlı ($df=136$, $p < .05$) bulunmuştur. Zor Durum Ölçeğinin güvenilirlik düzeyi Cronbach Alpha ve McDonald Omega katsayılarıyla incelenmiştir. 17 madde tek faktörlü bir ölçek gibi ve 5 faktör biçiminde ayrı ayrı güvenilirlik analizlerinde elde edilen değerler .70 ve üzerindedir. Ölçeğin 5 faktörlü yapısı keşfedilmiştir. CFA sonucunda oluşan fit-indexes; $\chi^2 = 218.820$; $df=107$; $\chi^2 / df=2.045$; RMSEA=0.079; CFI=0.956, TLI=0.933 olarak hesaplanmıştır.

Sonuç: Anketin geçerli ve güvenli olduğu görülmektedir.

TA02

HASTANEYE REFAKATÇİ İLE BAŞVURMA İSTEĞİNİN ANKSİYETE, ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLE İLİŞKİSİ

Mehmet Göktuğ Kılınçarslan, Büşra Dönmez, Yasemin Kaya Beştepe, Büşra Nur Kırıkciöglu,
Merve Akbaşoğlu, Bezar Karakaya
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Aile Hekimliği Ad

Giriş-amaç: Sağlık kuruluşuna başvuranların yalnız veya birisi ile başvurmaları sağlık sonuçlarını etkilemesi muhtemel bir durum olarak düşünülse de bu başvuru şeklini etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmalar yok denilecek kadar azdır. Çalışmamızda hastaneye yalnız veya birisiyle başvurma isteğinin sosyodemografik değişkenler ile birlikte anksiyete, algılanan sosyal destek ve sağlık okuryazarlığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Kesitsel dizayndaki araştırmamıza Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran 285 hasta katılmıştır. Bağımlı değişken olarak “Hastaneye birisi ile başvurmayı ister miydiniz?” sorusuna verilen “evet” ve “hayır” cevabı kullanılmıştır. Çalışmamızda bağımsız değişkenler olarak ise sosyodemografik değişkenler(gelir durumu, eğitim durumu vs.), Beck anksiyete, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ve Sağlık Okuryazarlığı ölçekleri kullanılmıştır. İstatistiksel analiz için lojistik regresyon modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılanların yaş ortalaması $36,7 \pm 16,2$ ve $267(\%58,6)$ 'si kadındı. Çalışmaya katılanlardan $210(\%73,7)$ kişi hastaneye başvurularında sırasında yanlarında birsinin olmasını istemezken $75(\%26,3)$ 'i ise refakatçi ile başvurabilmiş olmayı tercih etmektedir. Kadın cinsiyet, bekar olma, daha iyi geliri olma ve ileri yaş değişkenleri ile hastaneye birisiyle başvurma isteği arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Eğitim durumu, yaşanan yer, kronik hastalık varlığı, sürekli ilaç kullanımının varlığı, hastaneye başvuru sayısı, sağlık okur yazarlığı, algılanan sosyal destek ve anksiyete düzeyleri ile hastaneye birisiyle başvurma arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır.

Sonuç: Hastaneye refakatçi ile başvurma isteği ile kadın cinsiyet, bekar olmak, gelir durumunun iyi olması ve ileri yaş ile ilişkili bulunmuştur. Algılanan sosyal destek, sağlık okur yazarlığı ve anksiyete düzeylerinin ise hastaneye birisi ile başvurma isteğini etkilemediği saptanmıştır.

Sağlık sonuçlarını etkilemesi muhtemel hastane başvuru şeklini etkileyen faktörlerin daha iyi incelenebilmesi için ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Tartışma Soruları:

- Diğer polikliniklere başvuran hastaları da dahil etsek sonuçlarda ne gibi değişiklikler olurdu?

TA03

Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Samsun İline Göç Eden Depremzedelerin Primer Sağlık İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Gizem Jülide Kalaycı¹, Nur Şimşek Yurt²

¹ Samsun İlkadım İlçe Sağlık Müdürlüğü

² Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Türkiye doğal afet oranının yüksek olduğu ülkelerden biridir. 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli meydana gelen 7.7 ve 7.6 şiddetli iki depremde 15 milyon kişi depremden etkilenmiştir. Depremi hemen ardından etkilenen bölgelerden Türkiye'nin farklı coğrafik alanlarına göç olayı başlamıştır. Samsun ilinde, mevcut il ve ilçe sağlık müdürlükleri tarafından kurulan mobil ekipler ile depremzedelerin sağlık ihtiyaçları ivedilikle değerlendirilmeye alınmıştır.

Çalışmamızın amacı deprem nedeniyle göç eden depremzedelerin, afetin hemen ardından belirlenen primer sağlık ihtiyaçlarının incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmamız Samsun İlkadım İlçe Sağlık Müdürlüğü mobil ekipleri tarafından 10.02.2023 ile 27.02.2023 tarihleri arasında Samsun ili İlkadım ilçesine gelen depremzedelerle yapılan yüz yüze görüşmelerle toplanan verilerin retrospektif olarak incelenmesiyle gerçekleştirilmiş tanımlayıcı bir çalışmadır.

Bulgular: Toplam 948 kişi ile yüz yüze değerlendirilme gerçekleştirildi. Bireylerin 412'si (%43,4) kadındı. Ortalama yaş 30,11±20,79 (min:0-max:87)'ydi. 791 kişi (%83,4) evde, 73 kişi (%7,7) misafirhanede, 72 kişi (%7,6) devlete bağlı kurumlarda (öğretmenevi, polis evi vb.), 12 kişi (%1,3) otelde konaklıyordu. 246 kişinin (%26,0) kronik hastalığı vardı. %3,1 oranında (n=30) engellilik durumu belirlendi. Primer sağlık ihtiyaçları incelenen kişilerin 26'sının fiziksel yaralanma yaşadığı, 1 kişinin metalle yaralanma nedeniyle tetanoz aşısı talebi olduğu belirtildi. 312 kişi (%32,9) psikolojik desteğe ihtiyaç duyuyordu. Deprem öncesinde 126 kişi (%13,3) gözlük kullanıyordu. 51 kişi (%5,4) gözlüğünü kaybettiğini, gözlük talebi olduğunu bildirdi. 2 kişi deprem sonrası işitme kaybı geliştiğini bildirerek KBB muayenesi ihtiyacını belirtti. 6 kişinin dişlerindeki kırık, ağrı veya olağan tedavisinin yarım kalmasından dolayı ağız ve diş sağlığı muayene talebi vardı. 7 kişinin gebelik durumu mevcutken, 3 kişi bu durum ile ilgili muayene talep etti.

Sonuç: Depremzedelerin sağlık açısından primer ihtiyaçlarının ortaya konulması, ileride yaşanması muhtemel afetler açısından öngörü niteliğindedir. Bu durumun dikkate alınmasının, hizmet sunumunda ve alınması gereken tedbirlerde büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Tartışma Soruları:

- Afet sonrası başka şehirlere göç eden kişiler için başka ne tür sağlık hizmeti planlanabilir?
- Belirlenen ihtiyaçların karşılanmasında sağlık hizmet sunucuları arasındaki entegrasyon nasıl sağlanmalı?

BFV08

Kanser Hastasına Bakım Veren Bireylerin Karşılanmamış Sosyal İhtiyaçları: Nitel Bir Çalışma

Hüseyin Elbi¹, Ece Yokuş¹, Aynur Çetinkaya², Pemra Cöbek Ünalın³

¹ Mcbü Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

² Mcbü Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği

³ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

Giriş: Bireylerin bakmakla yükümlü olduğu yakınlarına kanser tanısı konulması ile başlayan süreç; bakım sunmanın uzun süreli ve karmaşık yapısı, bakım verenlerin yaşamlarındaki diğer zorlayıcı faktörlerle birleşince bakım veren üzerinde önemli bir yük oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar bakım verenlerin fiziksel, zihinsel ve sosyal yaşam kalitesinde önemli ölçüde azalmalar meydana geldiğini göstermiştir. Bu bireyler, kendi iyilik hallerini sürdürebilmeleri ve süreçte etkili olabilmeleri için desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Bireylerin temel ihtiyaçlarından biri olan sosyal bağlantılar iyilik halinin artırılmasında gerekli unsurlardır. Bu bağlantılardaki eksiklik; barınma ve güvenlik sorunu, gıda güvensizliği, ulaşım ve finansal zorluklar, psikolojik destek gibi sağlıkla ilişkili karşılanmamış sosyal ihtiyaçları beraberinde getirir. Sağlık hizmetlerinin sunum ve kullanımı ile yakından ilişkili olan sosyal ihtiyaçların belirlenip ele alınmasının kişi merkezli bakım ve eşitlikçi/olumlu sağlık sonuçlarını da beraberinde getireceği düşünülmektedir. Birinci basamak, sosyal ihtiyaçlar yönünden taramaların yapılmasına, karşılanmayan sosyal ihtiyaçların yarattığı yükün anlaşılmasına ve sosyal ihtiyaçlara yönelik bakımın sağlanmasına oldukça uygun bir işleyişe sahiptir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı kanser hastasına bakım veren aile bireylerinin karşılanmamış sosyal ihtiyaçlarının belirlenmesidir.

Yöntem: Fenomenolojik desende planlanan bu çalışmanın verileri Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Onkoloji bölümünden takipli hastaların kendilerine bakım veren birinci derece aile yakınlarından elde edilecektir. Nitel veriler yapılandırılmış görüşme formu ile yüz yüze derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak toplanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Bu araştırmayla birlikte kanser hastasına bakım veren aile bireylerde karşılanmamış sosyal ihtiyaçların ortaya çıkarılması ve betimlenmesi hedeflenmektedir. Elde edilen çıkarımların sosyal bakım yönünden sağlık hizmeti sunumunun yapılandırılmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sonuçların bakım verenlerin artmış sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik yapılacak müdahaleler açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Tartışma Soruları:

- Makimum çeşitlilik için nasıl bir yol önerir siziz?
- Bu çalışmada triangülasyon için hangi yöntemler izlenmelidir?
- Bakım verenlerin dahil edilme kriteri için min. 6 aylık bir dönem geçmesi vb gibi kriterler olmalı mıdır?
- Dışlama kriteri olarak önerilmeniz neler olacaktır?

BFV09

SAĞLIK HUKUKUNUN FARKINDA MISINIZ ?

Büşra Ayasun, Ufuk Ünlü, Elif Erdoğan Ceylan
Tokat Gop Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Tıp Hukuku: Sağlık hukukunun bir alt dalı olarak ,tıbbın uygulanmasından kaynaklanan sağlık personelinin hak ve yükümlülükleri, yasal sorumluluğu,hasta hakları,ilaç hukuku,medikal hukuk gibi konuları ele alan hukuk dalıdır. Bu hukuk dalı disiplinler arası bir hukuk dalıdır ve anayasa hukuku,ceza hukuku, idare hukuku,ve medeni hukuku ilgilendiren yönleri bulunmaktadır.

Sağlık Hukuku ise daha geniş bir alan olarak , örneğin Sağlık Bakanlığı'nın teşkilatı,performans, döner sermaye, hekimin mesleki sorumluluk sigortası vb. hususları da kapsamaktadır.

Hipotez: Aile hekimleri ve aile sağlığı elemanlarının sağlık hukuku farkındalığı artırmak ve bilgi düzeylerini ölçmek

Amaç: Çalışmanın amacı, aile hekimleri ve aile hekimliklerinde çalışan yardımcı sağlık personellerinin bilgi düzeylerini ölçmek ve sağlık hukuku farkındalığını artırmak

Yöntem:

Araştırma modeli: Kesitsel analitik

Araştırmanın örnekleme, Tokat il merkezindeki tüm ASM'lerde çalışan hekim ve aile sağlığı elemanlarından oluşmaktadır.

Veri toplama yöntemleri ve araçları: Aktif görevde bulunan ve gönüllü olarak anketi cevaplamayı kabul eden aile hekimi ve yardımcı sağlık personeline sosyodemografik veri formu ve sağlık hukuku hakkında bilgi düzeyi ve farkındalıklarını değerlendirmeyi amaçlayan bir anket uygulanacaktır.

Yüzyüze ve online olarak veri toplanması sağlanacaktır.

Araştırma verileri SPSS v22 paket programı ile analiz edilecektir. Demografik verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler (yüzdeler, ortalama, standart sapma), gruplar arası karşılaştırmalarda Ki-kare ve student t testi kullanılacaktır.

İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilecektir. Parametreler Cox çok değişkenli regresyon analizinde çalışılacaktır.

Sonuç: Sağlık hukuku konusunda tıp eğitimi sürecinde ve mezuniyet sonrası eğitim programları ile hekimlerin ve aile sağlığı elemanlarının sağlık hukuku hakkındaki farkındalığın artmasını ve yaşanacak muhtemel sorunların azalmasını sağlayacaktır.

Tartışma Soruları:

- Araştırma sağlık hukuku yönünden mi yoksa daha dar olan tıp hukuku açısından mı yapılmalıdır? Ağırlıklı olarak hangi konular üzerine çalışılmalıdır?
- -Sağlık hukuku farkındalığını artırmak için anket sorularında analiz edilmesinin etkili olacağını düşündüğünüz başka faktörler var mıdır?
- Sağlık hukukunun mezuniyet öncesi eğitimlere ders olarak konmasında ve mezuniyet sonrası meslek içi eğitimlerde yer alması olası dava ve şikayet olaylarının azalmasında etkili olabilir mi?

BFV10

Hipertansiyon hastalarında yaşam tarzı değişikliklerine uyum düzeyinin değerlendirilmesi

Mehmet Vatansever¹, Ersan Gürsoy²

¹ Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

² Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: 18 yaş üzerindeki erişkinlerde hekim tarafından yapılan, tekrarlanan klinik ölçümler ile sistolik kan basıncının ≥ 140 mmHg ve/veya diyastolik kan basıncının ≥ 90 mmHg olması hipertansiyon olarak tanımlanır. Hipertansiyon, sürekli kan basıncı yüksekliği ile kendini gösteren, sistemik bir hastalık olup, ciddi komplikasyonlara neden olması ve toplumda yaygın olarak görülmesi nedeniyle önemli bir sağlık problemidir. Tüm hipertansiyon olgularının yaklaşık %80-90'ını oluşturan primer hipertansiyon, kesin mekanizması bilinmeyen, herhangi bir ikincil hastalığa bağlı oluşmamış, sistemik arteriyel kan basıncının sürekli yüksekliğidir. Sekonder hipertansiyon tüm hipertansiyon olgularının yaklaşık %10'unu oluşturur. 2019 yılında yayınlanan Türk Hipertansiyon Uzlaşı Raporuna göre klinik kan basıncı düzeylerine göre kan basıncı sınıflandırması; SKB < 120 mmHg ve DKB < 80 mmHg ise normal kan basıncı, SKB 120-139 mmHg ve/veya DKB 80-89 mmHg ise artmış kan basıncı, SKB 140-159 mmHg ve/veya DKB 90-99 mmHg ise evre 1 hipertansiyon, SKB ≥ 160 mmHg ve/veya DKB ≥ 100 mmHg ise evre 2 hipertansiyon olarak düzenlenmiştir.

Eğer bireyin kan basıncı artmış ise (sistolik 120–139 mmHg, diyastolik 80–89 mmHg) bu öneriler ısrarla vurgulanmalı ve yaşam tarzı değişikliği önerileri mutlaka uygulanmalıdır.

Yaşam Tarzı Değişiklikleri: İdeal vücut ağırlığı, Tuz kısıtlaması, Sağlıklı beslenme, Sigaranın bırakılması, Alkol kısıtlaması, Hareketli yaşam, Stres yönetimi

Bu çalışmanın amacı hipertansiyon hastalarında yaşam tarzı değişikliklerine uyum düzeyinin değerlendirilerek hipertansiyon regülasyon kontrolü ve hipertansiyon farkındalığını arttırmaktır.

Gereç ve yöntem: Bu çalışma kesitsel bir araştırma olarak düşünülmektedir. Araştırma Kanuni Eğitim ve Araştırma hastanesinde gerçekleştirilecektir. Çalışmaya 18-65 yaş arası hipertansiyon hastası olup yaşam tarzı değişiklikleri konusunda ankette yer alan soruları okuyup anlayabilecek biliş seviyesine sahip gönüllüler dahil edilecektir.

Bulgular: Araştırmamız fikir aşamasındadır

Sonuç: Hipertansif hastalarda hipertansiyon farkındalığı, tedavisi ve kontrolü ile bunları etkileyen faktörler (yaşam tarzı değişiklikleri) konusunda toplumu bilgilendirmek ve eğitmek.

Tartışma soruları:

- Araştırmada herhangi bir ölçek kullanılabilir mi?
- Demografik veri anketinde neler sorulabilir?
- Yaşam tarzı değişikliklerine ilave olarak ne sorulabilir?
- Çalışmanın yöntemi ile ilgili ek öneriniz var mı?

BFV11

İNTÖRN HEKİMLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE SEVİYELERİ VE FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILIMDA ALGILADIKLARI ENGELLER

Hatice Doğan, Suat Sincan

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ad

Giriş: Tıp Fakültesi 6. Sınıf öğrencileri (intörn doktor), bir yandan klinik ve ve polikliniklerde hizmet verirken bir yandan tıpta uzmanlık sınavına (TUS) hazırlanmaktadır. Amacımız intörn doktorların günlük rutinleri dışında egzersize ne kadar zaman ayırdıklarını anlamak için fiziksel aktivite seviyelerini ölçmek ve varsa fiziksel aktiviteye katılımı algıladıkları engelleri belirlemektir.

Yöntem: Evrenimiz Erzurum Atatürk Üniversitesi 6. Sınıf öğrencileridir. G power güç analizi ile %95 güven aralığında belirlenen örneklem sayısı 207'dir. %10 fazlası ile 227 kişi çalışmaya alınacaktır. Dışlama kriteri aktif olarak spor salonuna gitmektir. Belirlenen kişilere “Fiziksel Aktivitede Algılanan Engeller Ölçeği” ve “Fiziksel Aktivite Ölçeği 2” ölçekleri intörn hekimlere uygulanarak araştırma gerçekleştirilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişkenimiz intörn hekimlerin fiziksel aktivite seviyeleri, bağımsız değişkenimiz fiziksel aktiviteye katılımı algılanan engeller ve sosyodemografik değişkenlerdir(yaş, cinsiyet vs.).

Sonuç: Tıp mesleğine atılmak üzere olan intörn hekimler uzmanlık sınavına hazırlık, mesleği öğrenme ve diğer sebeplerle kendi sağlıklarını ihmal etmeye yatkındırlar. Düzenli fiziksel aktivitenin insanların fiziksel ve ruhsal sağlığına birçok yararı olduğu çeşitli çalışmalarca gösterilmiştir. İntörn hekimlerin fiziksel aktivitelerinin belirlenmesi gelecekteki sağlık çalışanlarının potansiyel sağlığı hakkında bilgi verebilir. Ayrıca intörn hekimlerin fiziksel aktiviteye katılımı algıladıkları bariyerlerin belirlenmesi üniversiteler ve diğer otoriteler tarafından intörn hekimlerin fiziksel aktiviteye nasıl teşvik edilebileceği ve bariyerlere olası çözümler hakkında bilgi verebilir. İntörn hekimlerin fiziksel aktivitelerinin artırılması ile artan pozitif etkileşimin gelecekte hastalara yansması ile daha tek sağlık, gezegen sağlığı ve sürdürülebilirlik amaçlarına katkı sağlayacağı kaçınılmaz bir gerçektir.

Tartışma Soruları:

- Bu iki ölçek dışında tavsiye ettiğiniz başka ölçekler olur mu?
- Başlıkta belirtilen konuyu daha iyi incelemek için ek önerileriniz olur mu?

BFV12

TİP 2 DM HASTALARINDA KOMORBİDİTE YÜKÜ İLE TEDAVİ UYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yusuf Görgülü, Hüseyin Elbi
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Kronik hastalıkların (komorbidite) kişinin günlük fonksiyonlarının üzerinde olumsuz yönde bir etkisi vardır. Bu durum akut hastalıklarda iyileşmeyi geciktirebilir, nekahet döneminin uzun olmasına neden olabilir ya da tedaviye uyumu güçleştirir. Komorbidite tanımı bazı kaynaklarda birlikte ortaya çıkan hastalıklar, rahatsızlıklar, bozukluklar ve sağlık sorunları, ya da bir hastalığın klinik seyri sırasında olan veya ortaya çıkmış olan herhangi bir hastalık birlikteliği şeklinde tanımlanabilir. Tip 2 DM dünya çapında yaygınlığı ve mortalitesi artan bir hastalıktır. Uzun süreli veya kötü hastalık kontrolü olan diyabetik hastalar, ailelerine ve toplumumuza ciddi fizyolojik ve ekonomik yük getiren birçok komorbid duruma karşı açıktırlar. Özellikle birinci basamakta sıkça karşılaştığımız Tip 2 DM hastalarının komorbidite yükleri ve hastalıklarının getirmiş olduğu tedavi yükünün fazla olduğu düşünülmektedir.

Amaç: Bu çalışmanın amacı Tip 2 DM olan hastalarda komorbidite yükü ile tedavi uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem: Bu araştırma kesitsel tipte tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi iç hastalıkları polikliniği, göz polikliniği, nöroloji polikliniğine ve Manisa ilinde belirlenen ASM polikliniklerine başvuru yapacak hastalardan oluşacaktır. Komorbidite yükünü belirlemede Ağırlıklı Fonksiyonel Komorbidite indexi (W-FCI), tedaviye uyumu değerlendirmede ise 10 maddeli Tıbbi Tedaviye Uyum Oranı Ölçeği (TTUOÖ) kullanılması planlanmaktadır. Bu çalışmada “G.Power-3.1.9.2” programı kullanılarak, %95 güven düzeyinde çalışmanın örneklem hacmi veri toplama aşamasından önce hesaplanmıştır. Araştırmada Tip 2 DM hastalarında komorbidite yükü ile ilaç uyum düzeyini belirleyebilmek için bağımsız örneklem t testi yapılması öngörülmüştür. Buna göre çalışmanın etki büyüklüğü 0.50; alfa değeri 0.05 ve güç 0.95 alınarak minimum örnek sayısı 204 olarak hesaplanmıştır.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda özellikle birinci basamakta sıkça karşılaştığımız Tip 2 DM hastalarının komorbidite yükleri ile tedavi uyumları arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Tartışma Soruları:

- Komorbidite yükünü ölçmek için hangi indexi ya da ölçeği kullanalım?
- Komorbidite ile ilaç uyumu dışında çalışacağımız başka bir konu öneriniz var mıdır?

BFV13

Hekim Dışı Sağlık Personeli ile Sağlık Personeli Olmayan Kişiler Arasındaki Akılcı Antibiyotik Kullanımının Karşılaştırılmalı Olarak Değerlendirilmesi

Mehmet Vatansever¹, Ersan Gürsoy²

¹ Trabzon Kanuni Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

² Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Antibiyotikler, tıp tarihinde, özellikle bakteriyel enfeksiyonların tedavisinde, devrim niteliğinde bir buluş olarak karşımıza çıkar. Alexander Fleming'in penicilini keşfetmesiyle başlayan bu devrim, sayısız hayatın kurtarılmasını sağlamış, cerrahi operasyonların güvenliğini artırmış ve tıbbi prosedürleri daha güvenli hale getirmiştir. Ancak, bu olumlu etkilerin yanı sıra, antibiyotik kullanımının yaygınlaşması ve bu ilaçların sıklıkla yanlış kullanılması, antibiyotik direnci gibi ciddi global bir sorunu da beraberinde getirmiştir.

Bu çalışma, hekim dışı sağlık personeli ile sağlık personeli olmayan bireylerin antibiyotik kullanım alışkanlıklarını, bilgi düzeylerini ve bu konudaki tutumlarını karşılaştırmayı amaçlamaktadır

Gereç ve yöntem: Bu çalışma kesitsel bir araştırma olarak düşünülmektedir.

Araştırma Maçka Ömer Burhanoğlu FTR hastanesinde gerçekleştirilecektir. Çalışmaya 18-65 yaş arası ankette yer alan soruları okuyup anlayabilecek biliş seviyesine sahip hekim dışı sağlık personelleri ile sağlıklı gönüllüler dahil edilecektir.

Çalışmada demografik verileri kaydedildikten sonra, Atik ve Ark. tarafından geliştirilmiş “**Antibiyotik Kullanım Ölçeği**” hastalık durumlarındaki antibiyotik kullanım / talep durumlarını sorgulayan 19 soruluk bir anket yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanacaktır.

Bulgular: Araştırmamız fikir aşamasındadır

Sonuç: antibiyotik kullanımını ve direnci konusunda toplumun geniş kesimlerini bilgilendirmek ve eğitmek, bu global sorunun üstesinden gelmek adına atılması gereken adımlar arasında yer alır.

Tartışma Soruları:

- Araştırmada farklı bir ölçek kullanılabilir mi?
- Demografik veri anketinde neler sorulabilir?
- Çalışmaya hekimler dahil edilmeli mi?

TA07

Akut Üst Gastrointestinal Kanama Nedenleri VE Nonsteroidal İlaç Kullanımının Rolü. Aile Hekimleri Ne Yapabilir?

Mustafa Ünal¹, Sunay Sandıkçı²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

² Amerikan Hastanesi

Üst gastrointestinal sistem kanamaları yüksek mortalite ile giden, önemli bir hastaneye yatış nedenidir. Önemli iş gücü kayıplarına ve yüksek tedavi maliyetlerine neden olmaktadır. Aile hekimliği pratiğinde akut GİS kanamasının çok yeri yoktur. Ancak aile hekimi GİS kanamalarının önlenmesinde önemli rol oynayabilir.

2005 yılında yaptığımız tez çalışmasında hastaneye üst GİS kanama nedeniyle yatan hastaların endoskopi ve H. Pylori taramalarını yapmıştık. Daha sonra bu hastalarda üst GİS kanamasına neden olan durumları retrospektif olarak taramıştık. Toplam 135 hastayı demografik özellikleri, geldikleri klinik tablo, dispepsi hikayesi, önceden geçirilmiş GİS kanaması, NSAİD ve diğer ilaç, alkol ve tütün kullanımı açısından irdelemiştik.

Hastalardan 88'i (%65) erkek ve 47 si (%34.8) kadın, ortalama yaş 57 (+- 15) idi. Klinik başvuru bulguları: Melena 60 (%44), hematemez 45 (%33), hematemez + melena 22 (%16) hastada vardı. Endoskopide 48 (%35) duodenal ülser, 23 (%17) gastrik ülser, 15 (%11) akut mukozal lezyon vardı. H. Pylori 84 (%62) hastada pozitif. Alkol 38 (%28), tütün 18 (%13) hikayesi vardı.

Önceden GİS kanaması geçirme 45 (%33), dispepsi 70 (%52), NSAİ kullanımı 58 (%43) idi. Yani hastaların neredeyse yarısı NSAİ kullanıyordu. NSAİ olarak aspirin kullanımı 40 (%69) ve aspirin kullanma nedenleri kardiyovasküler koruma 22 (%55), aneljezi 19 (%47) idi. Komorbid hastalıklar: hipertansiyon 29 (%21), diyabet 19 (%14), koroner arter hastalığı 11 (%8), kalp yetmezliği 6 (%4) ve böbrek yetmezliği 6 (%4) idi. Hastaların 125'i (%93) medikal ve endoskopik olarak tedavi edildi. Mortalite 3 (%2.2) idi.

Sonuç olarak NSAİ kullanımı önemli bir üst GİS kanama nedeni idi. NSAİ lerin GİS komplikasyonları bazı basit önlemlerle azaltılabilir. Bu konudaki ilk savunma hattını ise aile hekimleri oluşturabilir. Tezin yapıldığı tarihten itibaren diyabet ve diğer kronik hastalıkların her yıl korkutucu biçimde arttığını, corona pandemisi sırasında yoğun analjezik, antiinflamatuvar (NSAİ ve kortikosteroidler) ve antiagregan tedavilerin kullanıldığını göz önüne alırsak periyodik olarak GİS kanamalarını monitorize etmeminin gerekliliği ortaya çıkar.

TA08

COVID-19 Pandemisinde Türkiye’de Sokağa Çıkma Yasağı Yaşayan Çocuk ve Adölesanların Medya Araçlarına Maruziyeti ve Medya Araçlarının Etkileri Konusunda Ebeveyn Görüşleri

Mustafa Kürşat Şahin, Esra Gök

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: COVID-19 salgını nedeniyle ülkemizde 23-26 Mayıs 2020 tarihleri arasında ve takip eden hafta sonunda tüm Türkiye’de sokağa çıkma yasağı yaşandı. Sokağa çıkma yasağı sürecinde okulların kapalı olması ve evde kalınması zorunluluğu çocukların medya araçlarına normal zamana göre daha fazla maruz kalması için ortam oluşturmuştur. Bu çalışmada COVID-19 pandemisinde sokağa çıkma yasağı yaşayan çocukların medya araçlarına maruziyetinin nasıl değiştiğinin, dijital ebeveynlik farkındalığının çocukların medya araçları kullanımını nasıl etkilediğinin araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu kesitsel tipte bir çalışmadır. 23 Mayıs 2020 ve 12 Haziran 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmada, literatür taranarak hazırlanan bir anket 0-18 yaş arası çocuğu olan ebeveynlere online olarak (mail grupları, whatsapp grupları gibi) uygulandı. Örneklem hesabında Open Epi kullanıldı. Örneklem büyüklüğü % 95 güven aralığı ile 384 kişi olarak hesaplandı. Veriler IBM SPSS Statistics version 21 kullanılarak analiz edildi. $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 394 ebeveyn katıldı. Katılımcıların 333’ü (%84,5) kadındı. Katılımcıların yaş ortalaması $37,1 \pm 6,6$ yıldır. Katılımcılar COVID-19 pandemisi sokağa çıkma yasağı sürecinde çocuklarının tüm medya araçlarını kullanım sürelerinin kapanma öncesi döneme göre arttığını ifade etti. Kullanım süresi en çok artan araç bilgisayar idi. Medya araçlarını kullanım süresi ile ebeveynin eğitim seviyesi arasında anlamlı ilişki bulunmadı. Medya araçları kullanımını azaltmak için en çok yapılan aktivite kitap okuma (%78,9) ve boyama-çizim yapma (%77,4) idi. Katılımcıların yarısından fazlası karantina döneminde medya araçlarının tanıdıklarıyla iletişim (%66,5), eğitim (%59,1), eğlence (%69,5), oyun oynama (%57,6) ve çizgi film izleme (%65,6) amacıyla kullanımının arttığını, medya araçları kullanımının pandemi sürecini (%65,5) ve hastalıktan korunma yollarını anlamayı (%74,9) arttırdığını ifade etti.

Sonuç: Medya araçları maruziyetinin arttığı anlaşılmış olup, olumsuz etkilerinden korunmak için eğitim düzeyinden bağımsız olarak tüm ebeveynler bu konuda bilinçlendirilmelidir.

Tartışma Soruları:

- Ebeveynleri bilinçlendirmek için neler yapılabilir?
- Pandemi döneminden çıkmış, çok fazla medya aracı kullanan, bağımlı olan çocuklar için neler yapılabilir?

POSTER SUNUM

ÖZETLERİ

(Sunum sırasına göre listelenmiştir)

P01

HAYALLER VE GERÇEKLER

Canan Tuz Yılmaz, Yeşim Uncu
Bursa Uludağ Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Türkiye’de basında yer alan haberlere, sosyal medyadaki tartışmalara, 2023 seçimlerine yönelik siyasilerin seçim vaatlerine bakıldığında göç ve göçmenlere dair pek çok konunun gündemde önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Bu durum gerek Suriye’de, Afganistan’da ve son olarak Ukrayna’da yaşananlardan sonra Türkiye’ye yönelen mülteci/sığınmacı akınları gerekse bu tezin de konusunu oluşturan yetişmiş insan gücünün yurt dışına gitmesi düşünüldüğünde Türkiye’nin farklı göç hareketlerinin yaşandığı bir ülke olmasından kaynaklanmaktadır.

Söz konusu nitelikli insan gücünün göçü olduğunda Türkiye’nin 1960’lı yıllardan itibaren yüzleştiği bir gerçek olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye’den Almanya’ya yönelen emek göçü, zamanla vasıfsız işgücünden nitelikli işgücünün de içinde yer aldığı bir göç hareketine evrilmiş ve doktor, mühendis, akademisyen gibi meslek gruplarının yurt dışına yönelmelerine neden olmuştur. Bu sebeple eğitim ve sahip olduğu bilgi bakımından bir alanda uzman ve bir mesleği yapmaya yetkin olan kişilerin göç hareketi olan yüksek nitelikli göç olgusu 1960’lı yıllardan itibaren göç çalışmalarında önemli konular arasında yer almaktadır. 2001 krizi sonrası daha da popüler olan konu bugün küreselleşmenin ve iletişim, ulaşım ağlarının yaygınlaşmasıyla beşeri sermayenin de sınırsız dolaşımını gündeme getirmiştir. Zorunlu göçlerin dışında bireyin kendi iradesine dayanan bu göç türü temelde ekonomi ile ilişkilendirilmiştir. Bu çalışma tıp fakültesi öğrencilerine ve göç etmiş yeni mezun hekimlere odaklanmış olup yüksek nitelikli göç hareketinin güçlü yönleri, zayıf yönleri ile iç ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamak amaçlanmıştır.

Yöntemler: Niteliksel planlanan bu araştırmada, fenomenoloji methodu kullanılması planlanmıştır. Bursa Uludağ Üniversitesi’ndeki tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinden göç etmek isteyenlerle Bursa Uludağ Üniversitesi’nden mezun olarak Almanya’nın Manheim şehrine göç eden hekimler dahil edilecektir.

Bulgular: Araştırmada, hekimlerden göç etmek isteyenler ile göç edenlerin hekimlik tecrübeleri SWOT analizi ile değerlendirilmesi planlanmıştır.

Sonuç: Türkiye’de nitelikli hekim göçü ile yurtdışına taşınarak orada çalışan hekimler ile gitmeyi düşünenler arasında beklenti ve gerçekleşme farkındalığı sağlanması planlanmıştır.

Tartışma Soruları:

- Odak grup görüşmesi mi yoksa derinlemesine bireysel görüşme mi tercih edilmeli?

P02

COVID-19' un Paratiroid Bezi Üzerine Etkisi

Eda Kutluca Özcelep, Yılmaz Sezgin

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Trabzon Kanuni Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği
Ana Bilim Dalı

Giriş: COVID-19 enfeksiyonu 11 Mart 2020'de Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi olarak ilan edilmiş ve şimdiye kadar (güncel DSÖ verilerine göre) 770.563.467 vaka, 6.957.216 ölüm bildirilmiştir. Bu kadar büyük çapta bir popülasyonu etkilemiş olan bir pandeminin etkilerinin bilinenin ötesinde daha fazla olduğu beklenen bir sonuçtur. Covid-19 enfeksiyonunun bir çok sistemi etkilediğine dair her gün yeni bilgiler literatüre eklenmektedir. Literatürde, COVID-19 hastalarının nerdeyse üçte ikisinde hipokalsemi olduğu, hipokalseminin hastalığın kötü seyretmesine ve hastanede yatış süresinin uzamasına sebep olduğu gösterilmiştir. Kalsiyum mekanizmasının düzenlenmesinde en önemli hormon parathormondur ve paratiroid bezleri tarafından salgılanır. Literatür taramasında şimdiye kadar 7 adet COVID-19'a bağlı gelişen Primer Hipoparatiroidizm olgusu bildirilmiştir. Ancak bu konuda yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Biz de bu çalışmamızda COVID-19 enfeksiyonunun uzun dönemde paratiroid fonksiyonları üzerine etkilerinin olup olmadığını araştırmak istedik.

Yöntem: Bu çalışma bir olgu-kontrol araştırmasıdır. Aile Hekimliğine başvuran hastalar arasında gönüllülerden COVID-19 enfeksiyonu geçirmiş olanlardan olgu, geçirmemiş olanlardan kontrol grubu oluşturulacaktır. Hasta kayıtları ve alınacak serum örneklerinden veriler toplanacaktır. COVID-19 durumu, yaş, cinsiyet, sigara kullanımı, kronik hastalık varlığı ve ilaç kullanımı olmak üzere altı bağımsız değişken sayısına göre lojistik regresyon analizi için örneklem büyüklüğü asgari her bir grupta 45 olarak hesaplandı.

Bulgular: Bağımsız Değişkenler: PCR ve/veya toraks BT durumu, yaş, cinsiyet, sigara kullanımı, COVID-19 ile ilişkili kronik hastalık varlığı, hastalığın etkisini arttıran veya azaltan ilaç kullanımı Bağımlı Değişkenler: Parathormon, kalsiyum, fosfor, albümin, total protein, magnezyum, vitamin D

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Birinci basamakta bu çalışmayı yapabilmek için hangi izinlere ihtiyacımız var?
- Bütçe için nasıl bir kaynak temin edebiliriz?
- Metodolojik yaklaşımda bize öneri ve katkılarınız olabilir mi?

P03

HEKİM VE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SAĞLIK HUKUKU FARKINDALIĞINI ÖLÇEN ANKET ÇALIŞMASI

Büşra Ayasun

Tokat Gop Araştırma ve Uygulama Hastanesi

Giriş: Dünyada ve ülkemizde, son zamanlarda hızla artan medikolegal sorunlar , sağlık hukukuna karşı hekimlerin ilgisinin artmasına neden olmaktadır. Özellikle sağlık hukuku alanında dava/şikayet sayısındaki artış, tüm hekim ve sağlık çalışanlarının hukuki hak ve sorumluluklarını bilmeleri ve buna uygun davranmaları gerekliliğini açık ve net bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu çalışmadaki amaç hekimlerin ve sağlık çalışanlarının sağlık hukuku konusunda bilgi düzeylerini ölçmektir.

Tokat il merkezinde düzenlenen seminere katılan katılımcılardan oluşmaktadır.

Seminere katılan ve gönüllü olarak anketi cevaplamayı kabul eden katılımcılara sağlık hukuku hakkında bilgi düzeyi ve farkındalıklarını değerlendirmeyi amaçlayan 15 soruluk bir anket seminer öncesi ve sonrası katılımcılara yöneltildi. Sağlık hukuku eğitiminin kişilerde oluşturduğu bilgi ve farkındalık düzeyleri kıyaslandı.

28 gönüllü katılımcının anket sonuçları değerlendirildi.. Gönüllü katılımcılardan 20si ön test ve son testi tamamladı. 8 kişi ise ön testi doldurup son testi doldurmadı. Katılımcı dağılımı: 2uzman doktor 15pratisyen hekim , 3aile hekimliği asistanı, 1diş tabibi , 2intörn doktor , 2stajyer doktor, 1hemşire, 2avukat şeklindeydi.

Katılımcılardan sadece 2avukat(%7,1) hukuk eğitimleri esnasında sağlık hukuku eğitimi almışlar ve 26hekim katılımcıdan hiçbirinin(%92,8) sağlık hukuku eğitimleri bulunmamaktaydı.

Mesleki sorumluluk sigortasının gerekli olduğunu düşünen katılımcı sayısı 2(%78,5) iken gerekli olmadığını düşünen katılımcı sayısı 6(%21,4) dır.

‘Hasta haklarında hastaya sorumluluk yükleyen ayrı bir madde var mı? ‘ sorusuna 4hekim ve 1avukat(%17,8) ‘var ‘cevabını vermiş. 6hekim(%21,4) ön testte yok derken son testte var cevabını vermiş.

13katılımcı(%46,4) hastanın herhangi bir branşa konsültasyon isteme hakkı olduğunu biliyorken, cevabı bilemeyen 12(%42,8) katılımcı son testte doğru cevabı işaretledi. katılımcı hem ön testte hem de son testte bilmediğini belirtti.

Sonuç: hekimlerin ve sağlık çalışanlarının sağlık hukuku bilgi birikimlerinin ve farkındalıklarının yeterli değildir. Hekimlere ve sağlık çalışanlarına sağlık hukuku konusunda eğitimler düzenlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Tartışma Soruları:

- Sağlık hukuku bilgi düzeyini artırmak ve farkındalık oluşturmak için yapılması gereken ve dikkat edilmesi gerekenler nelerdir?
- Hekimlerin ve sağlık çalışanlarının dava konusu olmasında sağlık hukukundaki bilgi eksikliğinin rolü nedir ?

P04

Birinci Basamakta Verilen Otago Egzersiz Programının 65 Yaş Üstü Bireylerde Düşme Riski ve Korkusuna Etkisi

Mazlum Ayaz, Tolga Günvar
Dokuz Eylül Üniversitesi

Giriş: Günümüzde, yaşlı nüfusun hızla artması, yaşa bağlı düşme riski ve düşme korkusunun yaşlanma sürecinde önemli bir sorun haline gelmesine neden olmaktadır. Özellikle 65 yaş ve üstü bireylerde düşme olayları, ciddi sonuçlara yol açabilir ve yaşam kalitesini olumsuz bir şekilde etkileyebilir. Bu bağlamda, yaşlı bireylerin düşmelerle ilgili sorunlarına çözüm bulma ve önleme amacı taşıyan bu çalışma, 65 yaş ve üstü bireylerde uygulanan ev temelli Otago egzersiz programının, Birinci Basamak sağlık hizmetlerinde düşme riskini ve düşme korkusunu nasıl etkilediğini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada, İzmir ilinde yer alan Buca 36 no'lu ve Balçova 6 no'lu Dokuz Eylül Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı olan 65 yaş ve üstü bireyler, paralel grup tek merkezli randomize kontrollü deneysel bir araştırma tasarımı içerisinde yer almışlardır. Katılımcılar, çalışmanın veri toplama süreçlerine Başvuru Anket Formu, Berg Denge Testi, Düşme Etkinlik Skalası ve Mini Mental Test araçlarıyla dahil edilmişlerdir.

Katılımcılar, rastgele seçilerek müdahale ve kontrol gruplarına ayrılmıştır. Müdahale grubuna, Otago Egzersiz Programı (OEP) eğitimi verilirken, kontrol grubuna düşme konusunda bilgilendirici broşür sunulmuştur. Veri analizi, SPSS 24 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçları, Berg Denge Testi ve Düşme Etkinliği Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir.

Bulgular: Çalışma sonuçları, Otago Egzersiz Programı'nın düşme korkusunu azalttığını ($p < 0,001$) ancak dengeyi ve düşme riskini iyileştirmediğini ($p = 0,92$) göstermektedir.

Sonuç: Literatür incelendiğinde, Otago egzersiz programının denge üzerinde farklı sonuçlara işaret ettiği gözlemlenmektedir; bazı çalışmalar düşme korkusunu anlamlı bir şekilde azaltırken, bazıları ise böyle bir etki bulmamıştır. Verilen eğitim, düşme riskini azaltma ve davranış değişikliği yaratma potansiyeline sahip olmasına rağmen, bu sonuçların toplumsal ölçekte genelleme yapılabilmesi ve maliyet etkinliğinin değerlendirilebilmesi için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu tür müdahalelerin yaşlı nüfusun sağlığını ve yaşam kalitesini artırmak amacıyla daha geniş kapsamlı incelemelere tabi tutulması gerekmektedir.

P05

HASTANEYE REFAKATÇİ İLE BAŞVURMA DURUMUNUN ANKSİYETE, ALGILANAN SOSYAL DESTEK VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLE İLİŞKİSİ

Mehmet Göktuğ Kılınçarslan, Büşra Dönmez, Yasemin Kaya Beştepe, Büşra Nur Kırıkcıoğlu, Merve Akbaşoğlu, Bezar Karakaya
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Aile Hekimliği Ad

Giriş-amaç: Sağlık kuruluşuna başvuranların yalnız veya birisi ile başvurmaları sağlık sonuçlarını etkilemesi muhtemel bir durum olarak düşünülse de bu başvuru şeklini etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmalar yok denilecek kadar azdır. Çalışmamızda hastaneye yalnız veya birisiyle başvurma durumunun sosyodemografik değişkenler ile birlikte anksiyete, algılanan sosyal destek ve sağlık okuryazarlığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Kesitsel dizayndaki araştırmamıza Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran 285 hasta katılmıştır. Bağımlı değişken olarak “Şu an hastaneye kiminle geldiniz?” sorusuna verilen cevaplar kullanılmıştır. Çalışmamızda bağımsız değişkenler olarak ise sosyodemografik değişkenler (gelir durumu, eğitim durumu vs.), Beck anksiyete, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek ve Sağlık Okuryazarlığı ölçekleri ve refakat edenlerin sadece ulaşım amacıyla orada olup olmadıkları kullanılmıştır. İstatistiksel analiz için lojistik regresyon modeli kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya katılanların yaş ortalaması $36,7 \pm 16,2$ ve 267 (%58,6)’si kadındı. Çalışmaya katılanlardan 145 (%50,9) kişi hastaneye şu an ki başvuruları sırasında yalnız iken, 140 (%49,1)’i ise yanlarında bir refakatçi ile başvurmuştur. Hastaneye refakatçi ile veya yalnız başvurma durumu yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yaşanılan yer, gelir durumu, kronik hastalık varlığı, sürekli ilaç kullanımı, hastaneye başvuru sıklığı, sağlık okur yazarlığı, algılanan sosyal destek ve anksiyete düzeyleri ile ilişkili değildir. Hastaneye birisi ile veya yalnız başvurma durumunu etkileyen tek faktör olarak ulaşım amaçlı refakatçi ihtiyacı olarak bulunmuştur.

Sonuç: Hastaların hastaneye refakatçi ile başvurma sebebinin yalnızca ulaşım nedenli olduğu tespit edilmiştir. Yalnız başvurmak veya refakatçi ile başvurmak ne sosyodemografik özellikler ne de anksiyete, sağlık okur yazarlığı ve algılanan sosyal destek düzeyleri ile ilişkili bulunmuştur. Sağlık sonuçlarını etkilemesi muhtemel hastane başvuru şeklini etkileyen faktörlerin daha iyi incelenebilmesi için ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Tartışma Soruları:

- Dışlama kriterlerine başka kimleri dahil edebiliriz?

P06

Hastaların Hastalık Yönetim Tercihlerine Göre Tedavi Uyumlarının Değerlendirilmesi

Hüseyin Elbi, Damla Çakmak Sönmez
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Hasta uyumu, öngörülen tedavi, diyet veya yaşam tarzı değişikliklerine dair davranışların kılavuzlar doğrultusunda hasta tarafından uygulanma becerisidir. Bu becerinin düzeyi özellikle kronik hastalıklarda sürecin uzun olması nedeniyle tedaviye uyumda zorluğa sebep olmakta ve hastalıkların yönetiminde sorun oluşturmaktadır. Hastanın tedaviye olan uyumunu arttırmak adına kişi merkezli bakım kapsamında tedavi sürecine hasta da dâhil edilmelidir. Hastanın süreçte ne kadar aktif rol almak istediği tedaviye uyumunu da etkileyecektir. Hastaların tıbbi tedaviyle ilgili kararlar alınırken üstlenmek istediği kontrol seviyeleri değişik yöntemlerle değerlendirilebilmektedir. Kontrol Tercihleri İndeksi (The Control Preferences Scale) kronik hastalıkları olan kişiler arasında tedavi kararlarının nasıl verildiğine ilişkin temellendirilmiş bir teoriden ortaya çıkmıştır ve hastanın tedavisinde hekimle birlikte karar vermesini ölçmede etkin olarak kullanılmaktadır.

Amaç: Kontrol tercihleri ölçeğini kullanarak hastaların tedavi tercihlerine göre tedavi uyumlarının ne ölçüde etkilendiğini görmektir.

Yöntem: Çalışmamız kesitsel ve anket çalışması şeklinde Manisa Celal Bayar Üniversitesi Hafsa Sultan Hastanesi Aile hekimliği polikliniğine başvuru yapacak en az bir kronik hastalığı olan hastalardan oluşacak biçimde planlandı. Katılımcılara Morisky Tedavi Uyum Ölçeği ve Kontrol Tercihleri İndeksi uygulanması planlanmaktadır. Bu çalışmada “G.Power-3.1.9.2” programı kullanılarak, %95 güven düzeyinde çalışmanın örneklem hacmi veri toplama aşamasından önce hesaplanmıştır. Araştırmada kronik hastalığı olan bireylerde tedaviye karar verme sürecine katılım tercihleri ile ilaç uyum düzeyini belirleyebilmek için bağımsız örneklem t testi yapılması öngörülmüştür. Buna göre çalışmanın etki büyüklüğü 0.50; alfa değeri 0.05 ve güç 0.95 alınarak minimum örnek sayısı 204 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Bağımlı değişken tedaviye uyum, bağımsız değişken kronik hastalık olması, hastalık yönetim tercihidir.

Sonuç: Bu çalışma ile hastaların karar verme süreci içerisinde bulunmak istedikleri rolün tedaviye uyumlarını etkilediği ön görülmektedir.

Tartışma Soruları:

- The Control Preferences Scale’ i biz indeks olarak düşündük. Ölçek ya da indeks değerlendirmesinde ne olarak karar verilmelidir?
- Tedavi Uyum Ölçeği dışında önerebileceğiniz başka ölçek ya da indeks öneriniz var mıdır?

P07

Samsun Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Pediatri Polikliniklerine Başvuran 2 Hafta-12 Aylık Bebeği Olan Annelerde Postpartum Depresyon Sıklığı ve Etkileyen Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi

Nazan Kaya, Erdiñç Yavuz

Samsun Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Gebelik dönemi kadın yaşamında fizyolojik, ruhsal ve sosyal değişimlerin yaşandığı ve bu değişimlere uyum gerektiren önemli bir süreçtir. Bu değişimler sonucunda çok sayıda anne; hem anneyi hem de bebeği etkileyebilecek doğum sonrası depresif semptomlar yaşar. Doğum sonrası psikiyatrik sorunların oluşumu için risk taşıyan annelerin erken dönemde tespiti ve tedavi edilmesi hem annelerin yaşam kalitesini arttırarak hem de bebeklerin psikolojik, algısal, bedensel sağlıklarını koruyarak sağlıklı nesil sağlıklı toplum oluşumunda etkin rol oynayacaktır.

Bu çalışmada 2 hafta- 12 aylık bebeği olan annelerde postpartum depresyon yaş ortalamaları, evlilik durumları, eğitim seviyeleri, gelir düzeyleri, sigara alışkanlıkları, hastalık ve depresyon öyküleri, doğum şekilleri, çocuk sayıları ve emzirme durumları gibi demografik veriler ışığında; postpartum depresyon sıklığı ve ilişkili risk faktörlerinin saptanması ve ülkemizde doğum sonrası annenin ruhsal açıdan takip edilmesinin öneminin vurgulanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma kesitsel, tanımlayıcı tipte bir çalışma olup, 01.07.23- 31.09.2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Samsun Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Pediatri Polikliniklerine başvuran 2 hafta-12 aylık bebeği olan anneler oluşturdu. Yapılan örneklem hesaplamasına göre %5 kabul edilebilir hata, %50 sıklık ve %95 güven seviyesi ile en az 385 kişiye ulaşılması gerekmektedir. Çalışmaya 400 kişi katılmıştır. Tanımlayıcı istatistiklerde yüzde, ortalama±standart sapma, analitik ifade edilen verilerin karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılacaktır. İstatistiksel analizler SPSS 23.0 paket programı kullanılarak değerlendirilecek olup anlamlılık düzeyi 0.05 kabul edilecektir. Araştırmada veri kaynağı olarak annenin tanımlayıcı özellikleri ve risk faktörlerine yönelik anket formu ile Edinburg postpartum depresyon ölçeği kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmanın primer sonlanım noktası annenin psikiyatrik hastalıklara yakalanma riskinin en fazla olduğu postpartum dönemdeki postpartum depresyon sıklığı, sekonder sonlanım noktası postpartum depresyona etki eden risk faktörleridir.

Sonuç : Veriler analiz edilme aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- Bu çalışmayı Türkiye genelinde yapmak istersek verileri nasıl toplayabiliriz?
- Oluşturulan ankete ilişkin katkılar olabilir mi? Sorular yeterli mi? Önereceğiniz başka bir ölçek var mı?

P08

BİR AİLE SAĞLIĞI MERKEZİNDEKİ GAITADA GİZLİ KAN TETKİKİ POZİTİF OLAN KİŞİLERDE KOLOREKTAL KANSER İNSİDANSI

Ümran Demir, Canan Tuz Yılmaz, Alis Özçakır
Bursa Uludağ Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Dünya çapında bir yıl içerisinde 1.9 milyon yeni kolorektal kanser vakası ve 935 bin kolorektal kanser kaynaklı ölüm vakası tespit edilmiştir. Türkiye Birleşik Veri Tabanına göre, ülkemizde bu kanser türleri hem erkeklerde hem de kadınlarda 3. sırada yer almaktadır. Kolorektal kanserler, kolon ve rektumun dört ana tabakasından olan ve en iç kısmını kaplayan mukoza tabakasından gelişir. Kanser mukoza tabakasından başlayarak kalın bağırsağın hem katmanlarına doğru ilerler hem de içeriye doğru ilerleyerek kalın bağırsakta daralmalara veya tam tıkanmalara sebep olabileceği için erken tanısı önemlidir. Kolorektal kanser, taraması ve teşhisi için endoskopi ve kolonoskopi, bilgisayarlı tomografi, SEPT9 metilasyon gibi bazı tetkikler kullanılmaktadır. Gaitada gizli kan testi ise birinci basamakta ücretsiz yapılan, hastanın kendisinin uygulayabileceği ve aile hekiminin değerlendirebileceği kolaylıkta olan ulusal kanser tarama programı dahilindeki tarama testidir. Bu çalışmanın amacı, aile sağlığı merkezinde yapılan GGK testlerinin kolorektal kanser erken teşhisindeki insidans değişimini vurgulamaktır.

Yöntem: Bursa Nilüfer ilçesine bağlı Işıktepe Aile Sağlığı Merkezi'nde Ulusal Kanser Tarama Programı kapsamındaki 50-70 yaş arasındaki bireylerde yapılan kolon kanseri taraması sonuçları ile kolonoskopi sonuçları karşılaştırılması planlanmıştır. Toplam 4500 nüfuslu aile sağlığı merkezinin ulusal kolon kanseri tarama programı şartlarına uygun 450 bireyin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. 2022-2023 yılları arasındaki GGK (+) bireylerdeki hemogram değerleri, ek hastalıkları, kolonoskopi sonuçları değerlendirilecektir.

Sonuç: Birinci basamakta yapılacak olan ucuz maliyetli basit kolay ulaşılabilir olan gaita da gizli kan taraması ile belirgin semptomlar olmadan da kolorektal kanserin erken teşhisinde öncülük edebilir.

Tartışma soruları:

- Ulusal kanser tarama programı öncesinde, aynı aile sağlığı merkezindeki kolon kanseri insidansı ile karşılaştırma yapılabilir mi?

P09

Prematür Ovaryan Yetmezlikte Akupunkturun Etkinliğinin Değerlendirilmesi

Gülsüm Yağmur Örküt, Selma Pekgör
SBÜ Konya Şehir Hastanesi

Giriş ve Amaç: Prematür over yetmezliği (POY), 40 yaşından önce hipergonadotropik hipogonadizm sürecine girmek olarak tanımlanır. Yaşa özgü 46 XX kadında prematür ovaryan yetmezlik riski 35 yaşından önce 1/250 iken 40 yaş için bu oran 1/100 dür. Bu tanıyı almış kadınların %5-10 'u spontan gebe kalıp normal bir gebelik süreci yaşayabilir. POY doğal ya da iatrojenik olarak gerçekleşebileceği gibi kimi zaman nedeni belirlemek mümkün olmamaktadır.

Akupunktur, yüzyıllar boyunca kullanılmış batı tıbbi içinde de kendine yer bulmuş bir Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) uygulamasıdır. Dünya Sağlık Örgüt'üne göre akupunktur endikasyonları içinde kadın infertilitesi de yer almaktadır.

POY olan fareler üzerinde yapılan bir çalışmada akupunkturun adet döngüsüne faydalı olduğu ortaya konmuş ve 2018 yılında 72 hasta üzerinde yapılmış olan başka bir çalışmada embriyo transferi öncesi ve sonrasında üç seans uygulanan akupunktur tedavisinin açıklanamayan infertilitesi olan kadınlarda gebelik oranlarını anlamlı derecede artırdığı görülmüştür.

Çalışmamızda prematür ovaryan yetmezlik tanılı hastalar üzerinde akupunkturun etkisinin araştırılması amaçlanmıştır

Yöntem: Bu araştırma müdahale çalışması olarak planlanmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubu Konya Şehir Hastanesi'nde Kadın Hastalıkları ve Doğum polikliniğine başvuru yapacak hastalardan oluşacaktır. Araştırmaya 30 kişi alınması planlanmıştır. Akupunktur tedavisi uygulanacağı doğrultusunda bilgilendirilerek onam formu imzalatılacaktır. Akupunktur uygulaması yapılmadan önce ve sonra kanda Antimüllerian Hormon (AMH), FSH, E2 ve LH değerlerine bakılması ayrıca USG ile bazal antral folikül sayısının değerlendirilmesi planlanmıştır. Akupunktur uygulaması 10 seans olarak planlanmış olup vücutta bilateral H-7, LI-4, REN-3,4,6, DU-20, bilateral LIV-3, ST-30, SP-8 noktalarına 0,20x13mm ebadında tek kullanımlık çelik akupunktur iğneleri ile manuel iğneleme yapılacak ve 30 dakika beklendikten sonra seans sonlandırılacaktır.

Sonuç: Bu araştırma sonucunda POY tanılı hastalarda infertilite tedavisinde, düşük maliyetli ve bilinen yan etkisi olmayan akupunktur tedavisinin, infertilitedeki rolü, etkinliği ve endikasyonları ile infertilitede akupunktur uygulama protokolleri geliştirilebilir, sahada kullanımının artırılmasına katkı sağlanabilir.

Tartışma soruları:

- Dışlama kriterleri neler olabilir?

P10

Kronik Dispeptik Şikayetlerin Ardında Saklı Kalmış: Travma Sonrası Diyafragma Evantrasyonu

Latife Merve Yıldız¹, Mahcube Çubukçu²

¹ Güneysu Tenzile Erdoğan İlçe Devlet Hastanesi, Güneysu, Rize

² Samsun Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İlkadım, Samsun

Diyafragma evantrasyonu genellikle yüksek enerjili travmalar, özellikle trafik kazaları ve yüksekten düşmeler, sonucu oluşmaktadır. Bu patoloji gastrointestinal sistemi ve kardiyorespiratuvar sistemi ciddi şekilde etkileyebilmekle birlikte, semptomları oldukça değişken olabilmektedir. Bu olgu, dispeptik yakınmalar ve nefes darlığı semptomlarıyla başvuran, travma sonrası gelişen diyafragma evantrasyonu tanısı alan bir hastanın multidisipliner yaklaşımını sunarak, oldukça sık görülebilen bir semptomun çok nadir bir nedenine dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Kırk beş yaşında erkek hasta, 6-7 aydır devam eden şişkinlik, üst karın ağrısı, hazımsızlık ve ara ara artan nefes darlığı şikayetleri ile polikliniğe başvurdu. Hastanın detaylı anamnezinde 8 ay önce ağaçtan düşme sonucu travma geçirmiş olduğu, ancak o dönemde herhangi bir medikal yardım almadığı öğrenilmiştir. Tanısal değerlendirme aşamasında posteroanterior akciğer grafisi (PAAC) ve toraks bilgisayarlı tomografisi (BT) çekilmiştir. Fizik muayenede, hastanın epigastrik bölgesinde hafif hassasiyet saptanmakla birlikte, solunum muayenesinde ise sağ taraf akciğer seslerinde azalma tespit edilmiş ve sol tarafa göre solunuma daha az katıldığı belirlenmiştir. Oksijen saturasyonu (Spo2) %93 olarak ölçülmüştür. Posteroanterior akciğer grafisi'nde sağ diyafragmada belirgin elevasyon gözlemlenip, toraks BT ile desteklenmiştir. Solunum fonksiyon testi değerlendirmesinde hastada restriktif patoloji lehine sonuç tespit edildi. Bronkoscopi sırasında solunumla diyafragma hareketlerinde azalma olduğu görüldü. Hastaya, elde edilen bulgular doğrultusunda göğüs cerrahisi konsültasyonu ile uygun tedavi planı oluşturuldu. Dispeptik şikayetler ve solunum sistemi ile ilgili yakınmalar, farklı disiplinlerin ilgi alanına girebilecek bir yelpazede semptomlar sunabilmektedir. Bu olgu sunumu, travma öyküsü olan dispeptik ve solunumsal şikayetlerle başvuran hastalarda, diyafragma evantrasyonu gibi nadir ancak ciddi komplikasyonları olabilecek bir patolojinin göz önünde bulundurulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu tarz yakınmalar ile hastaların sıklıkla aile hekimliğine başvurduğu göz önüne alınırsa, detaylı bir anamnez ve fizik muayene ile şüphelenilen hastaların ileri tanı için üst basamaklara sevk edilmesi veya diğer uygun branşlar ile konsülte edilmesiyle multidisipliner bir yaklaşımın, detaylı tanısal değerlendirmenin ve birinci basamağın, tanı sürecini başlatan oldukça değerli bir basamak olduğunun önemini ortaya koymaktadır.

P11

DİYABETİK GASTROPAREZİDE YENİ BİR YAKLAŞIM: BİZMUT İLE ÇOK YÖNLÜ FAYDA SAĞLANMASI

Tarık Yasin Topçuoğlu, Şuayip Ceylan
Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Tip 2 Diyabetes Mellitus(T2DM) insülinin işlevini fizyolojik şekilde yerine getirememesi sonucu glukoz regülasyonunda bozulma olarak tanımlanmaktadır. Tedavisiz bırakıldığında ilerleyicidir, hastayı ölüme kadar götürebilecek komplikasyonları bulunmaktadır. Bu komplikasyonlardan biri olan diyabetik gastroparezide ise bulantı, hazımsızlık, reflü, karın ağrısı gibi belirtiler görülmektedir ve bu şikayetler hastanın konforunu büyük ölçüde etkilemektedir. Çoğu hasta reflüsü sebebiyle doktorundan asit azaltıcı ilaçlar talep etmektedir. Fakat bizmutlu preparatlar reflü için endikasyonu bulunmasına rağmen reçete edilirken tercih edilmemektedir. Halbuki N.L.Ritz ve arkadaşlarının çalışmasına göre bizmut barsaklarda bulunan ve hidrojen sülfidi indirgeyerek gaz üreten bakterilerin bu reaksiyonunu geri dönüşlü olarak inhibe etmekte ve yavaşlayan barsak pasajının önüne geçmektedir. Bu bağlamda barsak pasajı hızlanan hastanın hem reflü hem gastropareziyle ilgili semptomlarının azalması beklenir. Ayrıca hızlanan bağırsak pasajında glukozun daha az emileceği ve besinlerin daha hızlı duodenuma ulaşım GLP-1 salınımını daha erken yapabileceği düşünüldüğünde sadece reflü amacıyla bile verilen bizmut, asıl şikayetleri azaltmasına ek olarak mevcut diyabetin ilerlemesini yavaşlatabilir. Bu sebeplerden dolayı diyabetik gastroparezisi olan bir hastaya reflüsü için bizmut yazmanın daha faydalı olup olmadığını araştırmak istemekteyiz.

Yöntem: Çalışma evrenini bir kliniğe başvuran T2DM tanılı diyabetik gastroparezisi bulunan ve reflüsü için ilaç isteyen hastalar oluşturacaktır. Hastalara bizmut yazıldıktan sonra şikayetleri için bir takip formu verilecek ve hastaların 1., 3. ve 6. aylarda kontrole gelmeleri istenecektir. Kontrollerde takip formu ve fizik muayene yanında açlık glukoz ve HbA1c değerlerine bakılacak ve bazal değerleriyle karşılaştırılacaktır. Tüm verilere SPSS'te gerekli analizler uygulanacaktır. Anlamlılık değeri <0.05 kabul edilecektir.

Bulgular: Hastalarımızın bizmut kullanmadan önceki ve sonraki semptomları ve bazı laboratuvar değerleri çalışmamızın değişkenleridir.

Sonuç: Tedavi yaklaşımının etkili olması durumunda hastaların yaşam kalitesini artırma, sağlık harcamalarını azaltma ve bu alanda ileride yapılacak araştırmaları kolaylaştırma potansiyeline sahip olacağı öngörülmektedir. Diyabetik gastropareziye yaklaşımın ve bizmutun potansiyel uygulamasının araştırma alanında akademik ilgi uyandırması beklenmektedir.

Tartışma Soruları:

- Çalışma açısından vaka grubu karşısında kontrol grubu oluşturulmalı mıdır?
- Kronik bizmut kullanımının yan etkilerinin yanısıra hasta uyumu ne derece olabilir?
- Ayrıca tedavi etkili olduğu takdirde bizmutun bazı antiasitlerle kombine preparatlar yapılabilmesi mümkün müdür?

P12

Makine Öğrenmesi ile Hipertansiyon Olma Riskinin Öngörülmesi

Gamze Keser Ünsal, Gökçe İşcan, Funda Yıldırım Baş
Süleyman Demirel Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sistemik arteriyel hipertansiyon (SAH), dünya çapında bir milyardan fazla hastayı etkileyen ve dört erkekten birinde ve beş kadından birinde görülen kronik bir hastalıktır. Özellikle 40 yaş üstü bireylerde her üç kişiden birisinde hipertansiyon olduğundan söz edilmektedir. Yapay Zeka tabanlı yaklaşımların yaygın bir biçimde kullanıldığı uygulamalardan birisinin de medikal teşhisler olduğunu ifade edebiliriz. Makine öğrenmesi; bir bilgisayarı, örnek verileri kullanarak veya deneyime dayalı olarak bir performans ölçütünü optimize edecek şekilde programlamaktır. Yapay zekâ uygulamalarının aksine verilerdeki gizli kalıpların öğrenilmesi ve problem ile ilgili bir durumu sınıflandırmak veya tahmin etmek için kalıpların kullanılması makine öğrenmesinin araştırma alanına girmektedir. Denetimli makine öğrenimi sınıflandırma algoritmalarının temel amacı bağımlı değişkeni bağımsız değişkenler cinsinden açıklamaktır. Algoritmalar, eğitim örneğine ve bir hata sinyaline göre ayarlanır. ML algoritmaları, beklenmedik olsa bile potansiyel olarak önemli tahmin değişkenlerinin gözden kaçırılmasını önleyecek şekilde tüm tahmin değişkenlerini otomatik olarak tarar ve analiz eder. Bu nedenle makine öğrenimi, tüm alanlarda bilimin, araştırmanın ve uygulamanın erişilebilirliğini önemli ölçüde değiştiren güçlü bir araç olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmadaki amacımız; makine öğrenmesi yöntemiyle hipertansiyonun erken teşhis edilebilmesi ile bireyi doğru ve erken tedaviye yönlendirerek bireyi geç kalınmış teşhis ve bununla beraber gelen diğer hastalık risklerinden korumak, konforlu ve rahat bir yaşam sürebilmesine yardımcı olabilmektir.

Yöntem: Çalışmanın evrenini Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Aile hekimliği Polikliniğine 01.01.2019 ile 01.01.2023 tarihleri arasında başvuran kişiler oluşturacaktır. Çalışmamız hipertansiyonu olan hastalar ile hipertansiyonu olmayan hastaları makine öğrenmesi ile karşılaştırarak tansiyon ölçümü dışında bireylerin hipertansiyon olma riskini belirlemek hipotezi üzerine kuruludur. Bu nedenle Power analizi yapılamamıştır. Makine öğrenmesi için 200 hipertansiyon hastası, 200 hastalığı olmayan en az 400 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir

Bulgular: Araştırmamız henüz fikir aşamasındadır.

Sonuç: Kişilerin hipertansiyona yakalanma riski öngörülebilir.

Tartışma soruları:

- Acaba alınan örnek doğru mu? Sadece hastaları mı almalıyız?
- Çalışmanın yaş aralığı için öneriniz var mı?

P13

Yaşlılarda farklı fiziksel aktivitelerin yoğunluğu ile osteosarkopeni riski ilişkisinin araştırılması

Didem Kafadar, Nurver Sipahioğlu, Ayşen Fenercioğlu, Sevda Karabacak, Ahmet Emin İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sarkopeni kas miktarı ve kas gücünün azalması, osteoporoz ise kemik yoğunluğunun azalması ile karakterizedir. Yaşlılarda sarkopeni ve osteoporoz semptomları birlikte görülebilmekte ve bu duruma literatürde "Osteosarkopeni" denmektedir. Osteoporoz ve sarkopeni kırılma riskini, düşmeye eğilimi dolayısıyla morbiditeyi arttırmaktadır. Özellikle yaşlılarda bu durum yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Egzersiz yapmak, hem kemik hem kas kütlelerini ve gücünü arttırmaktadır. Literatürde, osteoporoz ve sarkopeninin önlenmesinde ağırlık kaldırma ve direnç egzersizlerinin yapılması önerilmektedir. Ancak konuyla ilgili araştırmaların artmasına ihtiyaç olduğu bildirilmiştir. Çalışmamızda yaşlı bireylerin, yaşlılar için fiziksel aktivite değerlendirme ölçeği-PASE(Physical Activity Scale for Elderly) ile çeşitli fiziksel aktivitelerinin yoğunluğunun belirlenmesi ve osteosarkopeni riski ile açısından değerlendirilmeleri amaçlanmıştır..

Yöntem: Kesitsel analitik çalışmadır. Sosyodemografik faktörlerin, sağlık öyküsünün, boy ve kilonun sorulduğu bir soru formu uygulanacak, bden kitle indeksi (BKİ) de hesaplanacaktır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınacak, nörolojik, romatolojik, onkolojik hastalığı olanlar çalışma dışı bırakılacaktır. Osteoporoz tanısı DEXA ile konulmuş yaşlı bireyler, sarkopeni açısından da kriterlere uygun olarak değerlendirilecektir. Yaşlılar için fiziksel aktivite değerlendirme ölçeğinde, son yedi gün içinde boş zamanlarda yapılan fiziksel aktiviteler ile evde ve işte yapılan fiziksel aktivitelerin süresi ve sıklığı sorulmaktadır. Her bölüm ayrı puanlanıp puanlar toplanmaktadır. Total skor 0 ile 400 arasında değişebilmekte ve yüksek skor fiziksel aktivitenin yoğunluğu ile örtüşmektedir. Çeşitli fiziksel aktivitelerin yoğunluğu ile osteosarkopeni varlığı, sosyodemografik özellikler, BKİ ile analitik değerlendirmeler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişkenler osteosarkopeni varlığı, bağımsız değişkenler fiziksel aktivite yoğunluğu ve sosyodemografik özelliklerdir.

Sonuç: Bu araştırma sonuçlarına göre sarkopeninin en sık görüldüğü hastaların özellikleri ve hangi fiziksel aktivitelerin yoğunluğu ile ilişkili olduğu ortaya çıkabilir. Hastalara önerilecek egzersiz programı belirlenmesine faydası olabilir. PASE ile birinci basamakta değerlendirdiğimiz hastaları osteosarkopeni açısından ileri değerlendirmelere yönlendirebiliriz.

P14

**MARMARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ VE SAĞLIK BİLİMLERİ
FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNDE EMPATİ BECERİLERİNİN VE DUYGU
KÖRLÜĞÜNÜN ARAŞTIRILMASI**

Hatice Kübra Arslan, Çağan Yardımcı, İrem Akıncı, Zehra Nur Yüce, Memnune Çiğdem
Apaydın Kaya
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Klinik ortamda hizmet veren hekim ve diğer sağlık profesyonelleri için bilgi ve teknik becerilerin yanı sıra etkili iletişim becerileri profesyonelliğin önemli bir parçasıdır. Etkili iletişim becerisi için empati kurma ve duyguların anlaşılması önemlidir. Bu araştırmanın amacı Tıp Fakültesi (TF) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF) öğrencilerinde aleksitimi (duygu körlüğü) sıklığının belirlenmesi, öğrencilerin empati kurma becerilerinin ve empati ile aleksitimi arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Tanımlayıcı tipte bir araştırma olan bu çalışma Şubat-Mart 2023'te Marmara Üniversitesi TF ve SBF öğrencileri ile yürütülmüştür. Örneklem %95 güven %5 hata payı ve %50 bilinmeyen sıklık ile 368 olarak belirlenmiştir. Örnekleme öğrenci iletişim platformları üzerinden gönüllük esasıyla ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü öğrencilere online olarak sosyodemografik özellikler ile Toronto Aleksitimi Ölçeği; Jefferson Doktor Empati Ölçeği "S" versiyonunu içeren veri toplama formu doldurmaları istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında Independent Sample T-test ile korelasyon testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya 107 Tıp, 66 SBF öğrencisi toplam 173 öğrenci katılmıştır (Örneklemin %47'si). Katılımcıların %72,3'ü kadın, %27,7'si erkektir. Katılımcıların %26,5 (n=46) "orta düzeyde", %19,6'sı (n=34) ise "tamamen aleksitimik" olarak saptanmıştır. Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin aleksitimi ölçeği puanı TF öğrencilerine göre daha yüksektir (154,3±10,8; 48,7±10,1; p=0,01). Maksimum alınabilecek puan 140 olan Empati ölçeği puanları açısından her iki fakülte öğrencileri arasında fark yoktur (TF 80,1±10,09; SBF 83,5±12,5; p>0,05). Tıp Fakültesinde prelinik ve klinik dönemler arasında aleksitimi ve empati düzeyleri açısından anlamlı bir fark yoktur (p=0,700, p=145). Aleksitimi toplam puanı ile empati becerisinin düzeyi ilişkili bulunmamıştır (r: 0,135, p=0,76). Aleksitimi ölçeği alt boyutlarıyla karşılaştırıldığında duygularını ifade etme zorluğu puanı yüksek olanların empati becerileri daha yüksek saptanmıştır (r: 0,226; p=0,003).

Sonuç: Araştırmaya katılan öğrencilerinin yaklaşık yarısında orta ya da tamamen aleksitimi saptanması ve empati ölçek puanlarının düşük olması her iki fakülte öğrencilerinde empati becerilerinin geliştirilmesine yönelik girişimler yapılması gerektiğini düşündürmektedir. Ancak örneklemin tamamına ulaşamaması çıkarsamalar konusunda sınırlılık oluşturmaktadır